MIESIĘCZNIK HERALDYCZNY

WYDAWANY PRZEZ ODDZIAŁ WARSZ. POLSKIEGO TOW. HERALDYCZNEGO

Nr. 10. Warszawa, Październik 1931. Rok X.

WARUNKI PRZEDPŁATY:
Przedpłata na Miesięcznik wynosi rocznie: Zł. 18.
Przedpłata zagranicą Zł. 20.
Członkowie Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, którzy uiścili roczną wkładkę w wysokości 24 zł., otrzymują bezpłatnie „Miesięcznik" oraz „Rocznik".

Wkładki i przedpłatę należy wpłacać na konto P.K.O. № 21621.
Korespondencję i rękopisy nadsyłać pod adresem:
Tow. Heraldyczne, Bibl. Ord. Krasińskich, Okólnik 9.

(W RAZIE PRZEWIDZIANEJ ODPOWIEDZI, ZAŁĄCZYĆ DO LISTU ZNACZEK POCZTOWY).

Treść:

O rodzie Świerczków na Rusi w wieku XV i początkach rodziny Dunikowskich.

(Dokończenie).

Przypisy do tablicy genealogicznej rodziny „de Orzek".

1. Franciszek z Orzka dziekan przemyski, zapisany w Albumie studiosorum Universitatis cracoviensis w r. 1423, jako syn Adama (t. I. str. 56).

Rodzonymi braćmi Franciszka byli Henryk i Bieniasz z Orzka XIII. 1304. 7145. 1739. 2321 i t. d., którym w latach 1448 — 1449 ustępuje Michał z Wojniłowa wsi Rybno i Kuty położonych na Pokuciu w pow. śniatyńskim. Na wspomniane wsie posiadał ojciec tychże braci „pie memorie Sigismundus" pisma „antiqui regis Vladislai et filii eius regis Vladislai" XIV. 2011. 2030. XII. 2242.

2. W r. 1446 stwierdzają Jakób i Henryk wraz z siostrą Anną, dzieci Henryka z Szebni (de Schebyen), że ich rodzono-cioteczni bracia (fratres avunculi ipsorum germani), mianowicie Henryk i Bieniasz, spłacili je z dóbr macierzystych Orzek i Dunkowice XIII. 2864.

3. Franciszek z Orzka. W r. 1421 dziekan przemyski (ks. Pawłowski— Premislia sacra. Kraków 1869 str. 104). W r. 1423 student Akademji Krakowskiej (vide uwaga Nr. 1). W r. 1427 pisarz ziemski sanocki XI. Nr. LXXVI, w tymże roku podpisany na akcie „Litterae terrigenarum Sanocensium" z pieczęcią Suirczek (Piekos. t. VII. str. 105). W r. 1435 jako kanonik przemyski i dziekan lwowski wybrany biskupem przemyskim; nazwany tu „nobilis de domo Swyerczek" (Długosz — Historia ks. XII r. 1435), w tymże roku mianowany proboszczem u św. Florjana „extra muros cracovienses" (Ibidem). W r. 1440 ustanawia „Enricum de Orzek germanum suum" pełnomocnikiem i opiekunem dóbr swych nieruchomych i ruchomych. XII. 1304. W r. 1450 obrany arcybisku-

pem lwowskim; wymieniony tu jako pochodzący „nobili thoro ex utroque parente". VII str. 90—91. Zmarł ok. r. 1451. (Mon. med. aev. histor. II. str. 132).

4. Henryk z Orzka (Enricus, Andrzich, Hindrzich, Indrzich), brat Franciszka XIII. 1304. W r. 1427 podpisany z pieczęcią „Suierszczik' (Notat. Zamoyskiego Nr. 598). W r. 1437 właściciel Kupiatycz XIII. 458, zastawny posiadacz Darowic od Dobrochny wdowy po Januszu Działoszy XIII. 620. W r. 1438 zastawny posiadacz Łuczyc XIII. 819. W r. 1446 wymieniony z bratem Bieniaszem jako właściciele Orzka i Dunikowic XIII. 2684, dzierżawca Kniażyc XIII. 7322. W r. 1447 dzierżawią z bratem Bieniaszem Śliwnicę i Krasice od Mikołaja z Winiar. W latach 1448—49 obejmuje w posiadanie wsi Rybno i Kuty (vide uwaga 1). W r. 1447 wysłany wraz z wojewodą ruskim Odrowążem na Wołoszczyznę „in negotiis Regalibus" XIII. 3435. W r. 1448 kupuje wraz z bratem Bieniaszem wieś Darowice od Michała Działoszy, syna Jana z Młodowic XIII. 3660., wespół z tymże bratem właściciel Siedlisk XIII. 5621, 5622. W r. 1451 wymieniony po raz pierwszy jako sędzia ziemski przemyski XIII. 4301., po raz ostatni w r. 1458, XIII. 4413. Po tej dacie nie pojawia się już w aktach.

5. Bieniasz z Orzka (de Orzech, de Orzek).

Zwany także Byenassius, Benedictus, Byanya. W r. 1427 podpisany na dokumencie szlachty ruskiej (Notaty Zamoys. Nr. 759 str. 77). W r. 1451 po raz pierwszy wymieniony jako łowczy przemyski XIII. 4307, po raz ostatni 7. X. 1460. Po tym terminie niknie o nim ślad w aktach. Ożeniony z Anną N. bezdzietny, gdyż pozostawia majątek synowcom, synom Henryka z Orzka XIII. 5621, 5622. Pozatem vide uwaga 4.

6. Anna, żona Piotra z Grochowic, sędziego ziemskiego przemyskiego, kwituje 1446 swych braci rodzonych Henryka i Bieniasza z Orzka z ojcowizny i macierzyzny. XIII. 2825, 2857.

7. Offka, wdowa po Szymonie „de Copinicze" (Kopienice), wespół z synem Jakóbem kwituje 1444 swych braci rodzonych Andrzycha i Bieniasza z Orzka ze swej macierzyzny XIII. 2321.

8. Adam z Orzka i Dunikowic. W r. 1454 wspomniany w aktach po raz pierwszy. XIII. 4410. W r. 1462 łowczy przemyski XIII. Nr. CCXCIX. W r. 1460 ożen. z Małgorzatą wdową po Budku XIII. 4429. W r. 1462 właściciel części Darowic i Duńkowic XIII. 4754. W tymże roku wymieniony wespół z braćmi Janem, Jakóbem, Biedrzychem i innymi. XIII. 4785. W r. 1464 mieszka „in curia sua" w Orzku XIII. 5590. W r. 1465 dziedziczy wraz z braćmi części Kupiatycz, Siedlisk i Duńkowic po stryju Bieniaszu XIII. 5621, 5622. W r. 1469 kupuje od brata Henryka części Orzka i Duńkowic. XVIII. 109. 110, 457. XVII. 120. W r. 1471 bierze w zastaw od brata Jakóba Siedliska XVIII. 250. W r. 1476 przejmuje od Stanisława z Zaborza (Budka) zastawne wsi królewskie Małkowice i Hnatkowice oraz wójtostwo w Hnatkowicach XVIII. 862. W r. 1477 żonaty 2°v. z Zofją, córką Jana Piusa Tarnawskiego XVI. 1214. XVII. 1374. XVIII. 1335. W r. 1491 właściciel całych Duńkowic (identycznych z obecną wsią Duńkowiczki w pow. przemyskim) XIX. 3014, 3016. W r. 1493 zwany Adam „Lowcze" heres de Orzek et de Dunkowycze XVIII. 2437, 3694, 3719. W r. 1498 występuje w aktach po raz ostatni. XVIII. 3888.

W r. 1499 wspomniano o dziale dokonanym w swoim czasie między Adamem i bratem jego Biedrzychem, wedle którego Biedrzych otrzymał „villam Orzek cum medietate pascui", zaś Adam „Nowydwor penes pasthewnyk et villam Dunykowcze" XVIII 2746. Z tej ostatniej zapiski w związku z aktem, zanotowanym w Aktach ziemskich przemyskich t. 10. str. 693, pochodzącym z r. 1583 (? patrz uwaga 42) zdaje się wyni-

kać, że część Orzeka, posiadana przez Dunikowskich, ów „Nowy Dwór" zwała się później „Orzko minor", druga zaś część, znajdująca się w ręku Orzęckich, „Orzko maior" co odpowiada dzisiejszym wsiom Hurko i Hureczko, w tym też kierunku uzupełniam mój artykuł w Nr. 3 Mies. Herald. z r. 1930.

9. Henryk z Orzka. W r. 1462 wspomniany wraz z innymi braćmi jako syn sędziego Henryka XIII. 4785, 5621, 5622. W r. 1469 sprzedaje swój dział w Orzku i Duńkowicach bratu Adamowi (v. uwaga 8).

10. Jan z Orzka, następnie z Darowic. W r. 1462 wspomniany po raz pierwszy wespół z braćmi jako syn sędziego Henryka (v. uwaga 8 i 9), w r. 1467 jako Jan „de Darowycze "XIII. 6587. DCCLIII. W r. 1495 żonaty z Anną N. Identyczność Jana z Orzka z Janem z Darowic wyprowadzam z długotrwałego procesu, toczącego się między córkami, pozostałemi po Janie Darowskim z jednej strony a Adamem z Orzka łowczym przemyskim i bratem jego Jakóbem z Kupiatycz z drugiej strony. W aktach procesowych ci ostatni zwani są stale rodzonymi stryjami, zaś wspomniane Darowskie — synowicami. XVII 2755 i inne XVIII. 2649 i inne.

11. Jakób z Orzka i Kupiatycz. W r. 1462 wymieniony z innymi braćmi jako syn sędziego Henryka (v. uwaga 8, 9, i 10). 1471 zwany także Jacobus „Sandzicz" (sędzic) de Cupyathycze. XVIII. 192. W tymże roku zwany również „Iacobus Orzeczszky de Szedliska" XVII. 585. W r. 1471 zastawia bratu Abramowi wieś Siedliska; zwą go tu ,Iacobus de Orzek et de Cupyathycze" XVIII, 250. W r. 1475 żonaty z Anną, córką Jana Matfieja z Siedlisk; zwany tu „Iacobus Orzeczsky heres de Cupyathycze" XVIII. 755. W r. 1480 zabezpiecza jako „Iacobus Cupyathyczsky" posag swej żony na Kupiatyczach. XVIII. 1343. W r. 1481 kupuje od Matfieja z Siedlisk ojcowiznę jego w Siedliskach — zwany tu „Iacobus Cupyathyczsky de Orzek" XVIII 1475. W latach 1495 i następnych w procesie z synowicami Darowskiemi nazywany już stale: Kupiatycki. XVII. 2755, 2760, 2954, 2961. W r. 1498 wymieniony w aktach po raz ostatni XVIII. 2577. W roku zaś 1502 wspomniany jako nieżyjący XVIII. 3025.

12. Biedrzych z Orzka. Wymieniony po raz pierwszy w r. 1461 jako assesor na rokach ziemskich w Przemyślu XIII. Nr. CCXCVIII. W r. 1462 wymieniony jako syn sędziego Henryka XIII. 4785. W r. 1465 bierze zastawem od brata Henryka dział jego w Kupiatyczach XIII. 5630. W r. 1465 wzmianka o teściu jego Andrzeju z Rozwienicy (Gołuchowskim) XIII. 5630. W r. 1469 z bratem Adamem współwłaściciel Siedlisk XVII. 46. W r. 1476 żonaty z Anną, córką nieżyjącego Mikołaja Gołąbka z Natkowic, podsędka ziemi przemyskiej XVIII 883. W r. 1478, jako assesor nazwany „Byedrzich de Orzko" XVIII. Nr. XCVII. W r. 1482 zwany „Byedrzich de Urszek" XVII. 1781, w r. 1484 „Byedriko de Horzek" XVII. 1901. W r. 1486 występuje poraz pierwszy jako sędzia grodzki przemyski XVII. Nr. DCCLXXXIX. W r. 1492 wspomniany, jako nieżyjący XVIII. 2231.

13. Jadwiga z Orzka żona Jakóba z Wiązownicy, córka niegdyś Henryka z Orzka, sędziego ziemskiego przemyskiego stwierdza w r. 1471, że bracia jej t. j. Adam z Orzka łowczy przemyski i inni spłacili ją z dóbr ojczystych i macierzystych XVIII. 251.

14. Jan, w r. 1498 „filius venatoris, heres de Dunykowycze" XVII. 3006. W r. 1499 w nagłówku aktu zwany „lowcze", co się zresztą i w innych zapiskach prawie stale powtarza, jak n. p. w r. 1510 gdzie nazwano go „Ioannes lowcze heres de Dunykowycze, filius Ade venatoris premisliensis" (Ter. prem. t. 6. str. 971). W r. 1501 zjawia się w aktach po raz pierwszy z uformowanem już nazwiskiem „Ioannes Dunykowsky" XVIII. Nr. CXCVII. W tymże roku żonaty z Elżbietą Orzechowską, córką Aleksandra XVIII.

3350 i Małgorzaty Krzywieckiej, córki Rafała z Krzywczy XVIII. 482. 1455. W r. 1504 zwany „Ioannes heres de Orzek et Dunkowycze" XVIII. 3289. Nieżył już w dniu 17 maja 1519, w tymże dniu bowiem Adam Kupiatycki zeznaje szczegóły, odnoszące się do testamentu jego rodzono-stryjecznego brata „nobilis olim Ioannis lowczy de Dunkowycze" (Terrestr. premisl. t. VII. str. 233).

Nie mogłem stwierdzić, czy był w rzeczywistości łowczym przemyskim, czy też stale mu dawany tytuł „lowcze" lub „lowczy" miał znaczyć tyle, co „łowczyc". Przeciw temu przemawiałby jednak fakt, że i ojciec jego Adam niewątpliwy „venator premisliensis" bardzo często nazywany był w aktach Adam „lowcze", a ponadto okoliczność, że łowczostwo przemyskie było przez wiek XV i XVI niemal dziedziczne w rodzinie Dunikowskich, gdyż i syn w mowie będącego Jana, noszący to samo imię, był łowczym przemyskim (vide uwaga 30), a szereg łowczych zakończył dopiero Piotr Dunikowski, zmarły ok. 1590 (vide Boniecki T. V. str. 87).

15. Barbara 1501, 1505 córka „Ade venatoris", żona mieszczanina z Niżankowic Jerzego „Twardi", kwituje brata swego Jana, dziedzica Dunkowic XVIII. 3361, 4336. W r. 1506 układa się z bratem Janem „lowcze" (Terrestr. prem. 6 str. 480—481).

16. Zofja. W r. 1505 wymieniona jako siostra rodzona „Ioannis Dunkowszky" (Terrestr. prem. 6. str. 522). W r. 1510 wspomniana jako córka Adama łowczego przemyskiego kwituje brata swego Jana „łowczy" dziedzica Dunkowic z ojcowizny i macierzyzny. (Terrestr. prem. 6 str. 971).

17. Urszula. „filia nob. Ade de Dunykowycze venatoris premisliensis" w r. 1513 żona Jana Budka z Natkowic (Terr. premisl. t. 7 str. 16—17).

18—22. W latach 1495—1506. XVI. 3173, 3174, XVII. 2708, 2709, 2755, 2764, 2760, 2761, 2770, 2796, 2797, 2953, 2954, 2958, 2959, 2961, 2982, 2995, 2997, 3346, XVIII. 2649, 2694 i t. d.

23. Adam Kupiatycki. Występuje po raz pierwszy w aktach w r. 1500, jako assesor na sądach w Przemyślu XVIII. Nr. CLXXXVIII. W r. 1502 wraz z braćmi Rafałem i Janem układają się z Mikołajem Zawięzą, dziedzicem Sadkowic, a mężem ich siostry Barbary, XVIII, 3020, 3021, 3025, która ich w roku 1504 kwituje z dóbr ojczystych i macierzystych Siedliska i Kupiatycze XVIII, 3277. W r. 1502 zastawia wespół z bratem Rafałem wieś Kupiatycze Ściborowi i Michałowi Soleckim XVIII. 4050. W. 1515 zwany „Adam de Horzek heres in Kupiatycze" (Castr. premisl. T. 5. str. 289). W r. 1519 składa zeznania o testamencie swego rodzono- stryjecznego brata „Iana lowczy de Dunkowycze" (Terr. premisl. t. 7. str.233.) W r.1520 ustępuje braciom Janowi, Kasprowi i Stanisławowi, synom niegdy Jana „lowczy" z Dunkowic, pewnej sumy zapisanej na Złostowicach (Terr. premisl. 8. str. 333). Ożeniony z Martą, córką Jana Gołąbka z Zamiechowa (Terr. Premisl. t. 9. str. 55), nie żyje już w r. 1532, gdyż w tymże roku zabezpiecza Jan Orzechowski żonie swej Marcie, wdowie po Adamie Kupiatyckim, posag (Terr. premisl. 9. str. 995).

24. Rafał Kupiatycki — patrz uwaga 23. Pozatem w r. 1513 wspomniana Anna Tyrawska, żona nieżyjącego już Rafała (Castr. prem. 4 str. 512 — 513).

W roku 1518 Anna, wdowa po Rafale, zawiera z bratem jego Adamem Kupiatyckim pewną umowę co do wsi Siedliska i ruchomości pozostałych po Rafale. W akcie tym wymieniono trzy jego córki: Natalję, Jadwigę i Konstancję. Wspomniane są również dokumenty, tyczące się pewnych sum zapisanych na Siedliskach, a wydane w swoim czasie „Henrico et Byenyassio venatori Russie". Są to dokumenty króla Władysława: 1) Bude feria quinta post f. Pentec. prox. 1441, 2) Bude feria sec. prox. post. f. S. Ia-

cobi 1442, i 3) Waradini feria quinta ipso die sancte Zophie 1443. (Castr. Premisl. 6. str. 93).

25. Jan Kupiatycki — patrz uwaga 23.

26. Barbara, c. Jakóba Kupiatyckiego a siostra Adama, Rafała i Jana — patrz uwaga 23.

27. Katarzyna 1525, żona Stanisława Grochowskiego (Terr. premisl. t. 9. str. 591).

28. Benedykt (Bieniasz, Szczęsny, Felix) Orzecki w latach 1492, 1497, 1499 wymieniany jako „Felix cognomine Benessius heres de Orzek, filius nobilis Byedrzych heredis de ibidem" XVIII. 2231, 2574, 2748. W r. 1494 jeszcze niepełnoletni XVIII. 2395. W r. 1499 wspomniano dział między ojcem jego Biedrzychem a łowczym Adamem XVIII. 2746. W r. 1500 zastawia trzech kmieci oraz „stagnum alias Ieszyoro Krzywe et planiciem alias Ostrow dictam Mycleschow et Ostrow Podglusche" w Orzku, Baltazarowi Głowie i Benedyktowi Łuczyckiemu XVIII. 3353. W tymże roku jako assesor na rokach ziemskich w Przeworsku nazwany „Benessius Orzeczky", XIX. Nr. CLXXXII. W r. 1503 żonaty z Agnieszką, córką nieżyjącego już Andrzeja Iaskmanickiego. XVIII. 1432. W tym samym roku Agnieszka, żona „nob. Felicis Orzeczsky", kwituje braci swych Stanisława i Michała Iaskmanickich z ojcowizny i macierzyzny. XVIII. 4133. W r. 1504 zastawia swój dział w Orzku swemu stryjecznemu bratu Janowi „heredi de eadem Orzek et Dunkowycze". XVIII. 3289. W r. 1518 wymieniony jako assesor w grodzie przemyskim jako „Benassius Orzeczki" (Castr. prem. 6. str. 93). W r. 1519 zabity w zwadzie z Franciszkiem Fredrą z Pleszowic — odnośna zapiska stanowi ciekawy przyczynek do obyczajowości ówczesnej (Castr. prem. t. 6. str. 227).

29. Elżbieta.—W r. 1492 zobowiązuje się „Felix cognomine Benessius" z Orzka, syn niegdy Biedrzycha z Orzka wypłacić za swą rodzoną siostrą Elżbietą, żoną Abrahama z Mikołajowic, 100 grzywien posagu, XVIII. 2231. W r. 1497 kwituje wspomniana Elżbieta brata swego Bieniasza. XVIII. 2574.

30. Jan Dunikowski. W r. 1516 łowczy przem. „heres in Dunykowycze", zabezpiecza swej żonie Annie, córce Jana Łysakowskiego, posag i oprawę na wsi swej zastawnej Dobaniowicach (Terr. premisl. t.9. str. 105 — 106). W roku 1520 ustępuje Adam Kupiatycki wspomnianemu Janowi i braciom jego Kasprowi i Stanisławowi, niepodzielonym dziedzicom w Dunkowicach, a synom niegdy Jana „łowczy" z tychże Dunkowic, pewnych sum na Złostowicach (Terr. prem. t. 8. str. 333). W r. 1526 jako dziedzic części Orzka i Dunkowic, a zastawny posiadacz wsi Małkowice, Hankowice i Tamanowice, kwituje Jana, Alberta i Jerzego Łysakowskich, rodzonych braci swej żony Magdaleny, z odbioru posagu i zabezpiecza oprawę na swych wspomnianych dobrach (Terr. prem. t. 8. str. 580). Zapis ten powtarza w r. 1527, przyczem obok braci wymieniona także matka jego żony Elżbieta z Morawska (Terr. prem. 9. str. 586). W r. 1535 potwierdza ponownie odbiór zwiększonej sumy posagowej, otrzymanej za Magdaleną, córką niegdy Jana Łysakowskiego i zapisuje ją wraz z oprawą na wszystkich swych dobrach (Terr. prem. 12. str. 180 — 181). Nie byłem w stanie — mimo usiłowań — wyjaśnić, czy Magdalena była drugą jego żoną, czy też zaszła tu może, często zresztą zdarzająca się pomyłka co do imienia. W r. 1535 dzielą się bracia Jan, Kasper alias Adam i Stanisław Dunikowscy pozostałym po ojcu ich Janie majątkiem w ten sposób, że najstarszy Jan otrzymuje Orzek, Dunikowice i zastawną wieś Małkowice, młodsi zaś bracia do spółki wsie Bojowice i Husakowice (czy nie Hussaków?) i sumy pieniężne, przyczem Jan obejmuje obowiązek wyposażenia sióstr. (Terr. Prem. t. 12. str. 140 — 142). Nie żył już w r. 1558; w tymże bowiem roku Albert Dobreslowo, obywatel i rajca przemyski protestuje przeciw Mateuszo-

wi, Janowi, Stanisławowi, Piotrowi, Elżbiecie, Katarzynie, Małgorzacie i Annie, synom i córkom niegdy Jana Dunikowskiego z powodu zniewagi doznanej od ich poddanego ze wsi Orzka. (Castr. prem. t. 29. str. 72 — 73). Żyjący obecnie Dunikowscy pochodzą od tegoż Jana, a dalsza ich genealogja po najnowsze czasy zamieszczona w Bonieckim T. V. str. 85 i nast.

31. Kasper alias Adam Dunikowski vide uwaga 30. W r. 1535 ż. Katarzyna (Castr. prem. 19, str. 32).

32. Stanisław Dunikowski, vide uwaga 30., ożeniony z Jadwigą Grochowską 1°v. Ostrowską (Terr. prem. 13. str. 1249).

33. Małgorzata w r. 1536 za Stanisławem Januszowskim „dictus Losz" (Terr. prem. 13. str. 79). W r. 1538 zabezpiecza wspomniany Januszowski żonie swej „Marusse", córce niegdy Jana Dunikowskiego, łowczego przemyskiego, 200 grzywien (Terr. premisl. 12 str. 534 — 535).

34. Anna.—W r. 1538 zabezpiecza Hieronim Klofas żonie swej Annie, córce niegdy Jana Dunikowskiego, łowczego przemyskiego, posag i oprawę na swych majętnościach (Terr. premisl. 12 str. 414 — 415).

35. Zofja, żona Jana Kłodnickiego, kwituje w roku 1535 brata swego rodzonego Jana Dunikowskiego z ojcowizny i macierzyzny (Terr. premisl. 12. str. 61 — 62).

36 — 38. Patrz uwaga 24.

39. Małgorzata, 1523 za Wojciechem Łysakowskim (Terr. premisl. 8. str. 459).

40. Anna, 1523 za nob. Wojciechem Sraką (Terr. prem. t. 8. str. 459).

41. Łukasz Orzecki (Terr. prem. T. 18. str. 297).

42. Piotr Orzecki (jak uw. 41). Obaj ci bracia wymienieni są w t. 10 aktów ziemskich przemyskich str. 693, jako Lucas i Petrus Orzecki, przyczem Piotr wspomniany jako zamieszkały „in curia ville maior Orzko". Zdaje mi się jednak, że data 1583 r., pod którą odnośną kartę wraz z zapiskami z innych lat oprawiono w jedną księgę, jest zbyt późna, skoro się zważy, że ojciec obu tych braci zmarł w r. 1519 (Patrz uwaga 28).

Pochodzenie rodu Świerczków.

Powstaje obecnie kwestja, w jaki sposób ród Świerczków osiadł na Rusi, względnie gdzie należy szukać jego gniazda.

Na pytanie to można odpowiedzieć pozytywnie jedynie co do Świrczów podolskich, których protoplasta Bedrzych otrzymał w r. 1392 od Teodora Korjatowicza kniazia i hospodara ziemi podolskiej cztery sioła w powiecie czerwonogrodzkim, a dalsze nadania od Wielkiego Księcia Witolda (Pułaski str. 41 i nast.). Pochodzenie owego Bedrzycha nie jest jednak przez Pułaskiego — jak już wyżej wspomniałem — wyjaśnione.

Na zachodnie pochodzenie Świerczków naprowadziło mnie nazwisko jednej z rodzin przynależnych do tego rodu, a mianowicie Kladrubscy (z Kladrub). Śledząc za pochodzeniem tej rodziny, znalazłem w dziele Sinapiusa (Lipsk i Wrocław 1728 t. I. str. 514, t. II str. 1051) wzmianki, które wskazują na Śląsk jako na gniazdo rodowe Świerczków.

Poszedłszy więc za tym śladem, znalazłem rozwiązanie zagadki w znakomitem dziele p. t. „Staromoravšti rodové" wydanem w Wiedniu 1931, którego autor, czeski heraldyk Józef Pilnaček, zamieścił w Nr. 6 Miesięcznika Heraldycznego z r. 1930 artykuł o „Znaczeniu figury heraldycznej w herbie Świerczek".

Wedle twierdzeń wspomnianego heraldyka, gniazdem rodu Świerczków były okolice Namysłowa i Opola na Śląsku, skąd rozszerzał się on głównie w kierunku południowym, zakładając liczne osady i wznosząc trwałe siedziby. I tak założyli Świerczkowie — Świr-

czów w Namysłowskiem (obecnie Schwirz, w r. 1359 Świerczów, 1385 Swirczków, 1392 Swirschow, w latach 1393 i 1395 zwany miastem — Knie: Alphab. statist. topograph. Uebersicht i t. d. Breslau 1845. str. 622), Świrczów w opolskiem, zamek Swrčow koło Lipnika, miejscowości Cvrčov, Cvrčovice we wschodnich Morawach k. Lipnika i t. d.

Zdaniem Pilnačka, Świerczkowie osiedli na Morawach, pochodzą z gałęzi „ze Zdounek wzgl. Nasilé". Za odłam, z której wywodzą się polscy Świerczkowie, uważa Pilnaček rodzinę „de Mocridenz" (Mokry Daniec, obecnie Daniec) koło Opola i Raszkowej*).

Dla zilustrowania rozsiedlenia poszczególnych odłamów rodu Świerczków na Śląsku i Morawach, przytaczam poniżej, zestawione na zasadzie „Staromoravšti Rodové" szczegóły, odnoszące się do poszczególnych gałęzi tegoż rodu, uzupełnione dodatkowo materjałem, niezawartym w herbarzu. Zaznaczam, że wszystkie te rodziny używały herbu Świerczek w rozmaitych odmianach, różniących się niejednokrotnie od typu przyjętego przez polską heraldykę zarówno co do barwy herbowej, jak i klejnotu.

Przetłómaczenie odnośnych ustępów z czeskiego oryginału zawdzięczam uprzejmości p. Dr. Jerzego Pogonowskiego.

Rodziny, przytoczone przez Pilnácka.

Sigfridus, notarius regis Ottokari, pochowany w Wiedniu ok. 1300.

Swerczek (Chevreczk) *de Etzkersdorf* koło Wiednia ż. Mechtylda † (zmarła) ok. 1300. (vide art. Pilnačka Nr. 6 Mieś. herald. z r. 1930).

Rodzina z „Kunčic" (Staromor. Rod. Nr. 10 str. 11—12). Zawisza z Kunčic koło Lipnika 1446 ż. Anna; Oneš z Kunčic i Buku 1464 (zwany Kunčicky z Kunčic a Buku). Dzieci jego Verouna, Alzbeta 1481, oraz Hynek Kunčicky z Kunčic a Buku 1481—1507.

Smolka z Laznik k. Lipnika (Nr. 698. str. 217).

Jan Smolka z Laznik 1454 — 1460; Jindrich Smolka z Laznik, syn poprzedniego 1489; Cenek Smolka 1460.

Rodziny z „Nasile" na Śląsku, ze Zdounek, z Kladrub, ze Świerczowa (Švrčowa) (Nr. 760 str. 233, 234).

Sverč z Nasile k. Opawy — Glupczyc 1269. Wójt ołomuniecki † 1288. Synami jego byli Milota, Vlk (Wilk) i Markward z Nasile, przytaczani w latach 1288 — 1290. Synem Wilka był Pharcas z Nasile wymieniony 1299 jako „filius Lupi"; do tego pokolenia należeli również Šverč i Markward z Nasile (1330).

Albert ze Zdounek (na południe od Ołomuńca) także de Noneken, de Donca 1298. Potomstwo jego: Albert ze Zdounek (de Donca) 1320 — 1321; Vlček ze Zdounek (de Donca) 1320 — 1321. Ten otrzymał 1328 od biskupa ołomunieckiego w lenno majątki Řikowice, Nemetice, Zamrsky i Skalice. W r. 1330 nazywa Henryka z Fridlantu stryjem (patruus).

W Zdounkach występuje 1357—1372 Šverč ze Zdounek (de Donca), który nie żył już 1380, pozostawiwszy synów Zdzisława i Tupeč'a. Równocześnie z Tupecem wymieniony jest w r. 1390 brat jego Heršo ze Zdounek (de Donca). Wspomniani bracia dzierżyli majątki Branki, Komarowice i Dwořiště, a Heršo ze Zdounek kupił w r. 1392 Kladruby. W r. 1391 sprzedał dwór w Nečicich. W r 1394 dzierżawił Niemczyce. Heršo Šverč żonaty był 1393 z Offką. Nieżył już 1404, pozostawiając prócz żony syna Vlčka

*) List p. Józefa Pilnačka z dnia 7 września 1930 r. do autora niniejszego szkicu.

(Wilczka), który się pisał z Kladrub. W r. 1410 pisze się również z Kladrub Čeněk filius Swierczonis (zdaje się drugi syn Herša). Synem owego Čeněka był Čeněk z Kladrub k. Lipnika, który 1435, 1445 dzierżył majątek i zamek Kladruby i Niemczyce, a ożeniony z Markietą z Kokor, z Petřivaldu, pozostawił potomstwo: Jana ze Zdounek i Kladrub oraz Jarosza z Kladrub, właścicieli majątków Komarowice, Kielcz, Kladruby i Niemczyce 1464, 1476.

Do tego odłamu Świerczków należą, zdaniem Pilnačka, — Jarosz ze Švrčova koło Lipnika, wymieniony w r. 1484, i Anna (Švrč) w latach 1400 — 1405 przeorysza w klasztorze św. Jakóba w Ołomuńcu, tudzież prawdopodobnie rodzina Kladrubskich.

Ze Ždanic (Nr. 808, str. 250).

Bohusz ze Ždanic przed r. 1349 pozostawił Ždanice, Arklebow i Židlochowice synom swym Bohuszowi ze Ždanic i Archlebowi ze Židlochowic; ożeniony był z Kaczną (Katarzyną). Bratem jego był Vitek Švierč ze Ždanic 1352 archidjakon ołomuniecki, który odziedziczony majątek sprzedał w r. 1350 panom z Fulsteinu.

Z Trsic k. Lipnika (Nr. 1022. str. 301).

Bracia Liban, Dzietrzych, Zdeněk i Raczek 1365 — 1373. Liban i Zdeněk dzierżyli majątki Benowo i Byszkowice; pozostali dwaj byli duchownymi.

Z Mejlic k. Pustimere (*Pustimierza*) *z Pawlowic pod Morzycami* (Nr. 1061, str. 308—309).

Szczepan, nieżyjący już 1353; pozostała po nim wdowa Przybka i synowie: Szczepan z Mejlic i Pawlovic, wspomniany 1353 — 1406. Jan 1353 — 1397, Jerzy 1353 — 1420, który dzierżył 1417 Hostiehradki).

Z Podoli, k. Val. Meserič, z Vel. Petřivaldu, ze Żeranowic, z Tupče k. Lipnika (Nr. 1062, str. 414).

Pawlik z Pietrzyk ze Żeranowic na Petrziwaldzie. Pierwszy kupil 1379 majątek Zdislavic; wymieniony 1383 wraz z bratem Pietrzykiem; żonaty 1387 z Anežką, która posiadała majątek Vičice. Pietrzyk miał 1373 majątek Buk (vide rodzina z Kunčic); 1403 dzierżył lenno Wielki Petrziwald; w r. 1408 pisał się z Ujezda; żonaty był 1373 z Cecylją, mającą wiano na Buku, a w 1389 na Tupču. Dziećmi wymienionych byli: Jerzy z Petrziwaldu i Tupča i Jindrzich z Petrziwaldu i Tupča, oraz córki: Anna 1406 — 1410 za Wszeborem z Rajca pod Bernem i Małgorzata (Markieta) 1406, żona Jenca z Rakodaw. Jerzy i Jindrzich pisali się z Petrziwaldu a od r. 1402, gdy wraz z ojcem (Pietrzykiem) nabyli Tupeč, także i z Tupča. Zapewne do ich potomstwa należy Partus z Petrziwaldu i Tupča, właściciel majętności w Chylicach 1484, żyjący jeszcze w r. 1503.

Z Čvrčova, ze Švrčova na Morawach (Nr. 2016, str. 468). Iarosz 1484.

Poza wymienionymi w swym herbarzu, przytacza Pilnaček w liście z duia 7 września 1930 — jeszcze następujące osoby i rodziny przynależne do rodu Świerczków:

Biedrzych z Podola u Lipnika. 1372. L. II. 48, 1375. L. II. 68, 1378. L. I I.71.*)

Wszebor z Podola u Lipnika. 1360. L. II. 31.

Šverč de Donca. 1368. L. II. 42. 43, 1372. L. II. 48. 1375. L. II. 68, 1378. L. II. 71.

Šverč (Suirch) 1201. testis. Cod. dipl. Boh. II. 20.

Šverč z Trnawy u Lipnika 1275. Cod. dipl. Moraviae IV. 165.

Heinrich Czwir 1328. Cod. dipl. Sil. XXII. 32.

Georg Swir 1386 capitaneus Holensteinensis jako świadek ks. Władysława Opolskiego. C. d. Sil. VI. 15.

---

*) Skrót L=Lechner: Die ältesten Belehnungsbücher, die ältesten Lehengerichtsbücher t. I i II.

Świerč de Kostelec, k. Holeszowa 1403 purgravius de Lucav (Łukow, k. Raciborza) L. II. 239.

Rodzina Świerczów „de Mocridenz" (Mokry Daniec) w Opolskiem.

Świercz z Mokrego Dańca, k. Strzelec wymieniony 1350 C. d. Sil. VI. 4., 1353, C. d. Sil. VI. 5, 1354. nabywa wieś Raszowę (Raschau) i Borycz C. d. Sil. VI. 5. Wspomniany 1359. C. d. Sil. VI. 6 — 7. Córką tegoż Świercza jest Agnieszka Schwirzowna, przeorysza klasztoru w Czarnowąsie 1389 — 1398 C. d. Sil. I. 48, 50, 64, 75; w r 1405. C. d. Sil. VI. 25, 32, w r. 1418 C. d. Sil. I. 102, 107, 109, zaś synem Micusch, Minosch, Stinosch Swircz de Mocridenz, wspomniany w latach 1386, 1400, 1405, 1411, 1412 — Cod. dipl. Sil. VI. 16, 22, 25, 30, 32. W r. 1402 oddaje Nicosch de Mocridenz swemu synowi Świrczowi de Raschau wieś Raszowę C. d. Sil. VI. 33., tenże zaś w r. 1457 wieś tę sprzedaje C. d. Sil. VI. 77.

Przytoczone przez Pilnačka rodziny (może poza Bedrichem „z Podoli", mogącym mieć może jakiś związek z wymienionym przez Pułaskiego Bedrzychem Świrczem), nie mają bezpośredniej łączności z rodzinami, interesującemi nas w niniejszym szkicu. Zdaje mi się przecież, że nie ulega żadnej wątpliwości, iż jednakże i te rodziny pochodzą ze Śląska i to nie wyłącznie z księstw namysłowskiego i opolskiego. Przypuszczenie moje opieram na następujących przesłankach.

Przeważna część członków rodu Świerczków osiadłego na Rusi, nosi imiona wybitnie zachodnie jak Biedrzych, Bieniasz, Oldrzych, Henryk, Jarosz i t. d. Są oni też już w samym początku XV w. obrządku łacińskiego. Bezsprzecznie da się to stwierdzić w rodzinie „de Orzech" (Orzek), której członek Franciszek jest już w r. 1421 rz. kat. dziekanem przemyskim (vide Uwaga 3 Przypisów do rodziny de Orzek).

O ile idzie o tę rodzinę, której zbadaniu najwięcej czasu i trudu mogłem poświęcić, to zdaje się również, że w XV w. łączyły ją jeszcze jakieś węzły ze Śląskiem. Jak to bowiem w uwadze 7 przypisów do rodziny „de Orzek" wspomniano, siostra rodzona Henryka i Bieniasza z Orzka była zamężną za Szymonem „de Copinicze" (nieżyjącym w r. 1444). Miejscowość o takiej nazwie (obecnie Kopinitz — Kopienice) istnieje jedynie na Śląsku Opolskim (vide Knie str. 305). W niedalekiej odległości od owych Kopienic leży, obecnie już na terytorjum polskiem k. Tarnowskich Gór, wieś Orzech, wymieniana już w latach 1277, 1307, 1312. (Cod. dipl. Sil. VII. 233, XVII. 101, 226).

W powiecie ścinawskim (Steinau) nad rzeką Odrą leżała w r. 1281 wieś Orsk, zwana w r. 1340 Orzek, w połowie XVI w. Urske, w r. 1599 Ursska, w r. 1696 Urschkaw— a nosząca obecnie nazwę „Urschkau". (Knie str. 705 Damroth str. 176, Tschoppe und Stenzel: Urkundensammlung i t. d. Hamburg 1832, str. 60; Arch. państw. Wrocław Rep. 43, vol. I. i II). W pobliżu owego Urschkau, około Głogowa, leży wieś „Tschwirtschen", zwana w r. 1307 „Swirzow" (Knie str. 699).

Nie mogę się więc oprzeć przypuszczeniu, że Świerczkowie, pochodzący czy to z owego Orzeka w Opolskiem, czy też z Orzecha nad Odrą, przenieśli się na Ruś i tu założyli osadę nazwaną od swego pierwotnego rodowego gniazda również „Orzech", która to nazwa, przechodząc — analogicznie jak jej śląska macierz — zmiany, ustabilizowała się w nazwisku Dunikowskich w formie szesnastowiecznej „Ursko' (vide mój artykuł w Mies. Herald. Nr. 3 r. 1930), niemal identycznej ze Śląskiem „Urske" z połowy XVI w., a obecnem Urschkau.

Czy się to stało za Władysława Opolczyka, czy też wcześniej, nie byłem w stanie wyjaśnić, a poszukiwania przeprowadzone na moją prośbę za uprzejmem pośrednictwem

Dyrektora Państwowego Archiwum we Wrocławiu Dr. Derscha przez p. Dr. Emila Schieche nie dały pozytywnych rezultatów, gdyż akta tamtejsze nie zawierają — wedle ich informacyj — żadnych wzmianek, odnoszących się do tych miejscowości z okresu, poprzedzającego połowę XVI wieku.

Również i rodzina ,.der Freyherrn von Urschkau'', która w r. 1739 otrzymała od cesarza godność ,,hrabiów Królestwa Czech i tegoż inkorporowanych krajów" (Arch. wrocł. Rep. 47. St. Erh. Dühr), nie ma — jak się zdaje — żadnego związku z pierwotną rodziną Świerczków.

Przypuszczam, że — o ile idzie o rodzinę de Orzek, — to musiala ona osiąść w ziemi przemyskiej conajmniej już ku końcowi XIV w.

Prawdopodobnie tym pierwszym osadnikiem był dziad Franciszka, Henryka i Bieniasza, a w każdym razie ich ojciec Adam (Zygmunt), nieżyjący już niezawodnie w latach 1427 — 1439, skoro na akcie hołdowniczym szlachty ziem ruskich występują samodzielnie jego synowie, o nim zaś niema żadnej wzmianki. Zresztą Henryk i Bieniasz występują już stale jako właściciele Dunikowic (r. 1446. XIII. 2684 i t. d.), o których nabyciu przez nich akta żadnych śladów nie zawierają, nie uważam więc za wykluczone, że wieś ta przez małżeństwo ich ojca stać się mogła własnością rodziny ,,de Orzek"

Charakterystycznem jest, że akta nie zawierają żadnych śladów, by omawiane w niniejszym artykule rodziny, należące bezsprzecznie do wspólnego szczepu Świerczków i niezawodnie pochodzące ze Śląska, a mieszkające nadto na tem samem terytorjum—były ze sobą w jakichkolwiek bliższych stosunkach, wskazujących czy to na ich pokrewieństwo, czy wspólność pochodzenia. Poza jednym wypadkiem z r. 1495, w którym Jakób Kupiatycki ręczy Michałowi Chołowskiemu za wypłatę posagu, jaki ma otrzymać za siostrą Biedrzycha z Trzcieńca (XVII. 2686), oraz drugim z r. 1494, gdzie wszyscy trzej wspomniani poręczają Janowi Fredrze z Pleszowic (XII. 2356)—nie znalazłem zapiski, w której by nawet razem byli wymienieni. Przypuszczam, że wobec wielkiego rozrodzenia Świerczków na Śląsku i Morawach, interesujące nas rodziny pochodziły z rozmaitych gałęzi tegoż rodu i przyszedłszy do Polski zatraciły wkrótce tradycję swego pochodzenia, co zresztą znalazło wyraz w zarzuceniu pierwotnego znaku rodowego i przyjęciu nowych herbów, o czem jeszcze wspomnę.

W każdym razie legenda Paprockiego, pochodząca niezawodnie ze złego zrozumienia tekstu Długosza, o greckiem pochodzeniu Świerczków*) nie wytrzymuje krytyki. Jest to ród śląski, pochodzący z nad Odry, który stamtąd rozszedł się na południe i wschód. Badając pochodzenie innych rodzin, wymienionych przez Paprockiego, jako zamieszkałych w poznańskiem województwie, niezawodnie natrafiłoby się na łączność ich ze Śląskiem. Paprocki wspomina Kijewskich h. Świerczek; czy nie mają oni nic wspólnego z ,,Kyowem" (C. dipl. Sil. XIV, 16), obecnym ,,Kaindorfem" w opolskiem (Knie 263)?

Pozostałaby jeszcze do rozpatrzenia kwestja zmian herbu. Otóż jak wykazałem, od Henryka z Orzka, sędziego ziemskiego przemyskiego, bezspornego ,,Świerczka", wywodzą się cztery rodziny, a to: Darowscy, (wygaśli w męskiem pogłowiu już w XV w.). Dunikowscy, używający w każdym razie od XVI w. herbu Abdank, Orzęccy, pieczętujący się Pobogiem, i Kupiatyccy, wymienieni przez Bonieckiego jako Świerczkowie.

Co do Dunikowskich, to zamianę znaku herbowego tłómaczę sobie albo podobieństwem obu herbów, albo też chęcią pieczętowania się herbem więcej znanym, używanym na Rusi przez wiele znaczniejszych rodzin, gdyż w całej genealogji tego odłamu Świerczków nie znalazłem po koniec XVI w. śladu jakiegokolwiek związku z rodem Abdanków.

*) por. Dr. Friedberg—Klejnoty Długoszowe—Kraków, 1931, str. 79 (114).

Orzęckich, nie wymienionych w Paprockim, podaje Niesiecki jako przynależnych do herbu Pobóg. I tego faktu nie umiem sobie wytłómaczyć, nie zbadawszy jednak bliżej dalszych dziejów tej rodziny, nie mogę o tem nic pozytywnego powiedzieć. Nawiasem tu wtrącam, że Niesiecki (wyd. Bobr. t. VII str. 138), pisząc o Orzęckich, pomieszał ich z Dunikowskimi. Prawdopodobnie stało się to z powodu identycznego ,,pisania się" z Orzka. Mianowicie wymieniona przezeń jako Orzęcka, Zofja małżonka Jana Czerniejowskiego, podkomorzego lwowskiego, zamężna po raz drugi za Janem Parysem Drohojowskim (Terr. prem. T. 61. p. 411, T. 109. p. 1231, Terr. leop. T. 69. p. 1217) oraz Barbara, żona Jędrzeja Ramułta (Terr. prem. T. 76. p. 1221), były córkami Macieja z Orzka Dunikowskiego i Krystyny z Ossolińskich, córki Andrzeja żupnika ziem ruskich (Castr. prem. T. 29. p. 72; T. 40 p. 407—410; T. 30 w. p. 73).

Co do Kupiatyckich, to — poza Bonieckim — żaden herbarz o nich nie wspomina; niewiem też, czy jeszcze istnieją i jakiego używają herbu. Nieznane mi są również dalsze losy rodzin z Humieńca i Trzcieńca.

Dr. Juljusz Dunikowski.

Pochodzenie Juljana Lubienieckiego.

W tomie XV Herbarza Bonieckiego (na str. 47) M. D. Wąsowicz podał, że Juljan Lubieniecki, nestor pszczelarzy polskich, właściciel Przemyślan(!), był synem Jakóba, herbu Sas, i drugiej jego żony, Marji Korczyńskiej.

Przed dwoma laty znowu, lwowska prasa ruska wydrukowała i rozrzuciła na kresach wschodnich ulotki, w których twierdzono gołosłownie, że Juljan Lubieniecki był... „Ukraińcem".

Jak zobaczymy poniżej, wiadomości powyższe są niezgodne z prawdą, albowiem:

1) W r. 1782 wylegitymował się ze szlachectwa w lwow. sądzie ziem. (Poczet Szlachty—Gołuchowski, str. 146), Grzegorz Lubieniecki z Lubieńca „Litwonicz", (sic!), nie podając herbu. Nadmieniam przy tej sposobności, że wszyscy inni Lubienieccy z Lubieńca, wylegitymowali się z herbem Rola.

2) Tenże Grzegorz spisał po polsku w Kadłubiskach (pow. Brody), dnia 15 lipca 1819 r. rozporządzenie swej ostatniej woli (testament, którego kopja znajduje się w moich rękach). Dowiadujemy się z niego, że Grzegorz: a) ożenił się w r. 1801 z Katarzyną Janicką; b) miał z nią troje dzieci: Juljana, Feliksa i Marjannę; c) posiadał dom i grunt w Busku, którą to nieruchomość zapisał żonie. Wdowa po Grzegorzu wyszła później za jakiegoś Pikulskiego.

3) W księdze zmarłych Urzędu parafjalnego, obrządku łacińskiego w Przemyślanach (t. III, str. 98) zapisano, że Juljan Lubieniecki, mistrz pszczelarstwa (magister apiriariorum), stanu wolnego, religji rzymsko-katolickiej, zmarł na zapalenie płuc w 61 roku życia, dnia 15 marca 1862 r. w Przemyślanach, Nr. domu 217.

Z powyższego widzimy, że Juljan Lubieniecki był niewątpliwie Polakiem, obrządku łacińskiego. Ojcem jego był Grzegorz (a nie Jakób), matką Katarzyna z Janickich (a nie Marja z Korczyńskich).

Właścicielem Przemyślan (miasta powiatowego) wcale nie był; posiadał jeno w tej miejscowości b. wielką pasiekę i zakład naukowy pszczelarski—poza tem nic więcej.

L. Pierzchała.

Puhacze Horodyscy.

Majątków, zwanych Horodyszcze, znamy w Polsce kilkanaście, a trzy w województwie wołyńskiem, w ziemiach chełmskiej i samborskiej.

Z Horodyskich herbu Korczak, wylegitymowali się ze szlachectwa również liczne rodziny, — w r. 1782: w sądach ziemskich i grodzkich lwowskim, halickim, przemyskim i trembowelskim (Herbarz Bonieckiego, str. 354); a w b. cesarstwie rosyjskiem, w latach 1845 — 56, zapisani zostali do ksiąg szlachty gubernji podolskiej też liczni przedstawiciele tego rodu (Herbarz „Rodzina").

W archiwum Związku rodzinnego Pogonowskich w Warszawie, w t. VIII, znajduje się ciekawy dokument dotyczący Horodyskich z Horodyszcza, (obecnie Horodyszcze należy do Marjana-Juljana 2-ch im. Pogonowskiego), zawierający wywód tego rodu, idący od Wasyla Onańczyca Puhacza Horodyskiego.[1]) Szczegóły tego wywodu podaję wobec tego, że występują w nim same nie wzmiankowane dotąd w herbarzach osoby. Akt ten zawiera umowę, między Imci P. Michałem Horodyskim, a Urodzonymi Antonim i Marjanną małżonkami Chrzanowskimi w sprawie przekazanych gruntów wsi Horodyszcze, który to dokument został wpisany do aktów ziemskich przemyskich, dnia 10 lipca 1781 r. Z tego wywodu, rozpoczętego w aktach włodzimierskich w r. 1603, dn. 8 października, wynika, iż protoplasta tej linji, Ur. Wasyl Puhacz Horodyski[2]) uzyskał nadanie „sposobem Oblaty wniesionym, na uroczysko Horodyszcze zwane, prawem wieczystem" etc. „od niegdys Jasnie Oswieconego Xiążęcia Wasyla Michałowicza Szanguzko Kowelskiego" i t. d. „w Kowlu puł lata Indykt Pietnastego Miesiąca Junij Dwudziestego Piątego Dnia datowane a do Akt pierwey Grodzkich Krzemienieckich w Roku Tysiąc Sześćset Sedmdziesiątym Dnia Pierwszego Sierpnia, drugi raz zaś potym do Akt Grodzkich Włodzimirskich Roku Tysiąc Sześćset Osmdziesiąt Dziewiątego Dnia Dwudziestego także Miesiąca".

Wyżej wspomniany Wasyl Puchacz (sic) Horodyski, był prapradziadem dokonywującego oblaty Michała Horodyskiego, łowczego zwinogrodzkiego, będąc ojcem Hrehorego i Martyna, którzy mają synów: pierwszy — Fedora, Jana i Mikołaja, drugi — Wacława,[3]) ożenionego z Zofją Gromadzką. Syn Wacława i Zofji z Gromadzkich: Daniel, mąż Wiktorji Ligęzianki, a ojciec Jana, żonatego z Ur. Konstancją z Kozików (najprawdopodobniej h. Zkrzyzłuk), jest właśnie dziadem łowczego zwinogrodzkiego Michała Horodyskiego. Ponadto odczytać można jeszcze niektóre dane o tych Horodyskich, a mianowicie: Wacław syn Martyna, miał jeszcze inne dzieci:[4]) Romana i Pawła, (zmarłego 1684 r.) bezdzietnych, oraz Jana. Ten ostatni miał syna także Jana, ożenionego z Katarzyną Kizikowską herbu Rawicz[5]), których synem był Michał, imiennik łowczego zwinogrodzkiego, mający też liczne rodzeństwo, a mianowicie: Antoniego, Rocha, Józefa i Wojciecha, oraz Katarzynę-Wiktorję 2-ch im. za Dobrzyckim i Marjannę. Ciekawa powyższa

[1]) Wedle tradycji miejscowej nazywał się Onanicz i był synem Ananjasza. [2]) Wymienia go relacja pozwu w grodzie włodzimierskim z dn. 9.VIII.1585 r. jak również akt kupczy z dn. 8.X.1603 r. [3]) Wymieniają ich: Dekret ziem. włodz. „w porządku rozdzielenia części" z dn. 6.XI.1638 r. i Dekret zaoczny sądu gr. włodz. z dn. 26.III.1641 r. [4]) Manifestacja uczyniona imieniem ojca Wacława z r. 1647 w grodz. włodz. oraz testament Pawła Puh. Horodyskiego, sporządzony dn. 6.III.1684 r., a oblatowany w ks. gr. włodz. dn. 20.X.1684 r. [5]) Dekr. gr. włodz. między Ur. Janem i Katarzyną z Kizikowskich Horodyskimi a Ur. Sulistrowskimi małżonkami z dn. 31.I.1722 r. — Ponadto w donacji z r. 1745 z akt gr. halickich od Ur. Jana Horodyskiego syna Daniela i Wiktorji, a Ur. Wacława i Zofji Horodyskich wnuków i Ur. Konstancji z Kozików małżonków na części dóbr wsi Obertyn w wojew. ruskiem, Wielmożnemu Antoniemu Rusieckiemu zeznano i tamże kwit na część Horodyszca zapisem zabezpieczono.

oblata wspomina dalej, że „akta pokładane o różne pokrzywdzenia po Jasnie Oswieconą Xiężnę Kurpską (sic) Staroscinę Kowelską od tegoż Urodzonego Wasyla Puchacza Horodyskiego oyca Hrehorego y Martyna synów Puchaczow Horodyskich".

W drugiej połowie XV wieku istniała w Pińsku mieszczańska(?) rodzina Puhaczów. Rewizja Puszcz na str. 306 cytuje list sprzedażny Sieńki Pomaciejewicza Protasewicza, wydany Stankowi Puhaczewiczowi na dworzyszcze Bołukowskie dn. 1 listopada 1530 r.—Przedmiotem listu jest kupno ziemi przez wójta miasta Pińska, Stankę Puhaczewicza, a więc prawdopodobnie mieszczanina, pełniącego służbę bojarską. Rewizja Puszcz (str. 307) podaje, że Marcin Stańkowicz Puhacz, syn poprzedniego, wydaje 6 lutego 1540 r. list sprzedażny Wasylowi Pileckiemu na dworzyszcze Bołukowskie i na część dworzyszcza Sawczyńskiego. W liście tym Marcin Stańkowicz Puhacz zeznaje, iż „czyni to dlatego, że zbiedniawszy, nie jest w możności pełnić z tych dworzyszcz służby bojarskiej, której obowiązek nakłada nań ich posiadanie" i to jest główną przyczyną sprzedaży. Jeden z tych Puhaczów, a mianowicie Wasyl Onańczyc, jest protoplastą wyżej wymienionej gałęzi Horodyskich.

Do dziś dnia żyje sporo Puhaczów polskich i ruskich w Ruskich Piaskach i okolicy, czyli w ziemi chełmskiej, niedaleko od Horodyszcza w gminie Stare Koszary, na linji kolejowej Warszawa—Kowel.

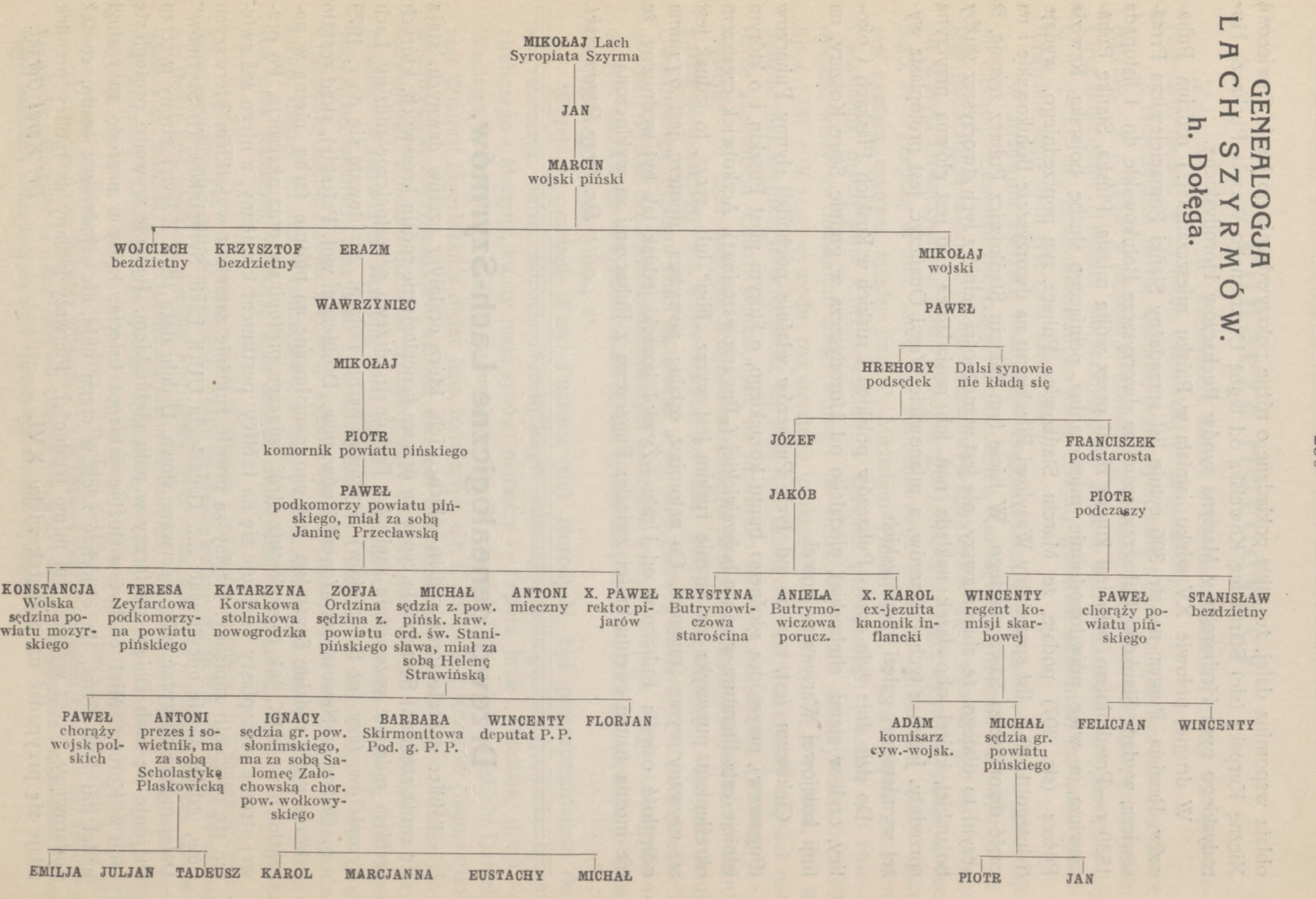
Ciekawem jest, czy nie od tych Puhaczów właśnie pochodził słynny Puhaczow (Pugaczew), przywódca głośnego buntu kozackiego, o którym pisał Puszkin i o którym istnieje cała literatura w nauce bolszewickiej („Pugaczowszczina"). Aczkolwiek częstszem określeniem puszczyka na terenie ruskim jest wyraz „filin" lub „sycz", to jednak jest też używany wyraz „pugacz". Co natomiast osłabia powyższą hipotezę, jest ogromna odległość osiedla Puhaczów od Uralu.—Żywioł kozacki jednak tak był wędrowny, że nie można uznać ewentualności związku Pugaczewa z Puhaczami za wykluczoną.

Dr. Jerzy Pogonowski.

Drzewo genealogiczne Lach-Szyrmów.

Tablice genealogiczne rodzin szlacheckich, które ocalały z czasów dawnych, stają się coraz rzadsze. Szczególnie cenne są drzewa genealogiczne rodzin kresowych, których archiwa rodzinne przeważnie zaginęły. Podane tu drzewo genealogiczne rodziny Lach Syropiatów (czy też Syropiaków) Szyrmów herbu Dołęga, znajdowało się do r. 1929 u p. Ordów w Nowoszycach (pocz. Janów, pow. Drohiczyn, woj. Poleskie), skąd zostało zabrane przez rodzinę Szyrmów. Jest ono namalowane na płótnie farbą olejną w początkach w. XIX, jak to wykazuje strój śpiącego protoplasty oraz akcesorja. Po prawej stronie protoplasty znajduje się na tablicy postument kamienny, z niego zaś zwiesza się pergamin zapisany. Napisy są prawie zupełnie zatarte z wyjątkiem pierwszych słów, gdzie da się odcyfrować: „... Genealogia UUch Lach Syropiaków (!) Szyrmów" Dalej można odczytać tylko oderwane słowa. U dołu data 1803. Z lewej strony rycerza znajduje się herb Dołęga na tarczy w polu niebieskiem. Podanie wywodzi protoplastę rodu z Korony. Miał on być w służbie jakiegoś księcia, który w nagrodę za zasługi nadał mu tyle ziemi, ile objechać zdoła w ciągu dnia, nie zsiadając z konia, co też obdarowany rycerz wykorzystał mimo trudności. Pierwszy podany na tablicy przodek zdaje się przypadać na początek wieku XVI.

Dr. Karol Górski.

GENEALOGJA
LACH SZYRMÓW.
h. Dołęga.
MIKOŁAJ Lach Syropiata Szyrma
JAN
MARCIN wojski piński
WOJCIECH bezdzietny
KRZYSZTOF bezdzietny
ERAZM
WAWRZYNIEC
MIKOŁAJ
PIOTR komornik powiatu pińskiego
PAWEŁ podkomorzy powiatu pińskiego, miał za sobą Janinę Przecławską
MIKOŁAJ wojski
PAWEŁ
HREHORY podsędek
Dalsi synowie nie kładą się
JÓZEF
JAKÓB
FRANCISZEK podstarosta
PIOTR podczaszy
KONSTANCJA Wolska sędzina powiatu mozyrskiego
TERESA Zeyfardowa podkomorzyna powiatu pińskiego
KATARZYNA Korsakowa stolnikowa nowogrodzka
ZOFJA Ordzina sędzina z. powiatu pińskiego
MICHAŁ sędzia z. pow. pińsk. kaw. ord. św. Stanisława, miał za sobą Helenę Strawińską
ANTONI mieczny
X. PAWEŁ rektor pijarów
KRYSTYNA Butrymowiczowa starościna
ANIELA Butrymowiczowa porucz.
X. KAROL ex-jezuita kanonik inflancki
WINCENTY regent komisji skarbowej
PAWEŁ chorąży powiatu pińskiego
STANISŁAW bezdzietny
PAWEŁ chorąży wojsk polskich
ANTONI prezes i sowietnik, ma za sobą Scholastykę Plaskowicką
IGNACY sędzia gr. pow. słonimskiego, ma za sobą Salomeę Załochowską chor. pow. wołkowyskiego
BARBARA Skirmonttowa Pod. g. P. P.
WINCENTY deputat P. P.
FLORJAN
ADAM komisarz cyw.-wojsk.
MICHAŁ sędzia gr. powiatu pińskiego
FELICJAN
WINCENTY
EMILJA
JULJAN
TADEUSZ
KAROL
MARCJANNA
EUSTACHY
MICHAŁ
PIOTR
JAN

Miscellanea.

W sprawie polskiego działu w wiedeńskiej Gratialregistratur.

W roku ubiegłym podniósł p. Zygmunt Wdowiszewski na łamach Miesięcznika Heraldycznego (Nr. 4 z 1930 r., str. 61, uwaga 1) wagę i pożyteczność publikacji, która objęłaby nadania Polakom tytułów przez cesarzy niemieckich za czasów Polski przedrozbiorowej. Praca taka niewątpliwie bardzo pożyteczna, a ze względu na pewne smutne fakta z lat ostatnich wręcz konieczna, napotyka niestety na znaczne trudności.

Obecna Gratialregistratur beim Bundeskanzler-Amte w Wiedniu obejmuje około 30.000 dokumentów (Hof—und Reichs-Akte), ułożonych alfabetycznie, według osób, których nadanie dotyczy. Chcąc tedy zestawić spis Polaków, którzy tytuły honorowe względnie szlachectwo od cesarzy otrzymali, należałoby przejrzeć całą tę olbrzymią ilość aktów, co wymaga znacznego nakładu pracy i bardzo długiego czasu (Gratialregistratur otwarta jest dla pracowników naukowych tylko przez dwie godziny dziennie). Publikacja taka miałaby być pierwszym kompletnym spisem, opartym na materjale źródłowym, nie można więc sobie jej ułatwić przez oparcie się na istniejących spisach, żaden bowiem z nich nie jest zupełnym. Nie pozostaje więc niestety nic innego, jak zaczekać na pomnikowe dzieło niemieckie, obejmujące wszelkie t. zw. „Standeserhebungen" na podstawie materjałów znajdujących się w Gratialregistratur.

Dzieło to obejmie wszystkie kraje Europy Środkowej i Południowej i ujawni całą masę szczegółów zupełnie nieznanych, akta bowiem Gratialregistratur kryją niejedną nieznaną genealogję, prośby o nadanie tytułów i ciekawe motywy tych nadań. Nad zestawieniem tego olbrzymiego leksykonu szlacheckiego pracuje już od dłuższego czasu wybitny austryjacki heraldyk p. Karol Fryderyk von Frank zu Döfering, autor znanego i u nas, „Altösterreichisches Adels-Lexikon". Praca p. von Frank, doprowadzona dotąd do litery M, obejmie też wszystkie nadania Polaków dotyczące.

Emil Bielecki.

Kawalerowie orderu św. Stanisława.

(1.XII.1815 — 29.XI.1830).

Gliszczyński Kazimierz, urz. k. rz. przychodów i skarbu, III—21. 5. 1822.
Glotz Karol., nacz. sekcji fabryk wojew. kaliskiego, III—25. 6. 1829.
Gładyszewski Mateusz † 9.7.1822, ob. m. Włocławka, deput. ob. kujawsk., IV—28.12.1817.
Głębocki Józef, ases. wydz. polic.-sąd. policji w Warszawie, IV—1. 7. 1830.
Głogowski Antoni † 21.1.1825, obyw. Łęczycy, IV—28. 7. 1823.
Głogowski Józef, urz. komit. nadzwycz. lazaretowego, IV—16. 10. 1816.
Głuszyński Paweł * 15.1.1783 † 8.11.1845, dyr. Banku Polskiego, II—30. 6. 1830.
Gniazdowski Piotr, urz. kom. rz. przychodów i skarbu, III—21. 5. 1822.
Goldtman Józef Joachim * 21.3.1782 † 22.3.1852, kanonik, prob. w Zgierzu, II—20.1.1823.
Goleniszczew-Kutuzow, radca tytular. w ros. min. spraw. zagr., III—21. 10. 1829.
Goleński Fryderyk, kom. obw. wieluńskiego, IV—25. 6. 1829.
Golicyn ks. Aleksander, szambelan dworu rosyjskiego, II—1. 7. 1830.
Goławski Wojciech, † 1834, sędzia pok. pow. bialskiego, II—28. 3. 1826.
Gołębiowski Sylwester, kom. del. do obw. radzyńskiego, III—2. 12. 1823.

Gołembowski Piotr * 1779 † 22. 2.1852, szef biura komisji wojny, III—17. 10. 1820.
Gonarzewski Ignacy, sekr. w kom. rz. spr. wewn. i policji, IV—24. 5. 1829.
Gorczycki Celestyn, obywatel województwa kaliskiego, IV—26. 4. 1818.
Gostkowski Michał, prezes tryb. cyw. woj. krakowskiego, II — 18. 9. 1821.
Gościmski Franciszek, podsekretarz w sekretarjacie stanu, IV— 22. 3. 1825.
Gottman, porucznik inż. wojsk ros., IV— 16. 2. 1819.
Górski Andrzej † 2.2.1834, sędzia pokoju pow. węgrowskiego, III — 24. 5. 1829.
Górski Franciszek, ref. kom. do poszukiw. dóbr prusk. w Kr. Pol., III — 30. 6. 1830.
Grabowski Marcin † 8.7.1833, sędzia sądu najw. instancji, II — 24. 5. 1829.
Grabowski Piotr, sędzia pokoju powiatu zamojskiego, III — 24. 5. 1829.
Grabowski Stanisław † 1.10.1839, por. art. pieszej, IV— 16. 5. 1827.
Grabowski Tomasz * 1787 † 1840, referendarz stanu, III — 26. 4. 1818; II—17. 1. 1820.
Grabski Felicjan * 1792 † 25.3.1848, sekretarz Rady Adm., IV — 24. 5. 1829.
Graff Jakób † 2.8.1854, insp. górn., III — 31. 7. 1818.
Gravin Ludwik † 22.4.1865, insp. górn., prof. korp. kadetów, IV — 16. 8. 1825.
Graybner Aleksander * 12.6.1786 † 9.11.1847, szef biura rach później rz. r. st. IV—1.12.1815.
Graybner Władysław, komisarz dóbr rządowych, IV — 24. 5. 1829.
Grąbczewski Paweł † 1842, marszałek sejmiku pułtuskie III—9. 7. 1822.
Grigorowicz Józef, r. dw. ces. ros., ppłk. w. ros., III — 12. 1815.
Grobicki Michał † 9.11.1850, komisarz wydziału dóbr rządow., IV — 24. 5. 1829.
Grochowski Jakób, rachmistrz Izby obrachunkowej, IV — 30. 11. 1824.
Grodzicki Feliks, adjunkt komisji organizującej Rzpl. Krakowską, III — 16. 3. 1819.
Groffe Aleksander * 8.3.1771 † 15.2.1838, budown. gen. Król. Polsk., III — 26. 12. 1820.
Gronau Karol † 24.1.1831, insp. mennicy, IV — 26. 12. 1820; III — 19. 10. 1826.
Gross Franciszek, sekr. jen. min. sprawiedliwości, III — 1. 12. 1815.
Grubecki Sebastjan, kontroler kasy komisji woj. krakowskiego, IV— 24. 5. 1829.
Grudziński Adam, burmistrz Dąbia, IV — 28. 7. 1823.
Gruszecki Kacper † 6.4.1836, sędzia apel., II — 18.6.1822.
Gründlich Jan, dyrektor poczty w Lublinie, IV— 26. 4. 1818.
Grzegorzewski Samuel * 1775 † 18.7.1850, burmistrz Zgierza, IV — 28. 7. 1823.
Grzymała Wojciech * 22.4.1792 † 16.12.1871, vice-referendarz, IV — 26. 4. 1817; II — [13. 6. 1825.
Gułakow, urzędnik 8-ej klasy, III — 25. 6. 1829.
Gumiński Feliks, nacz. sekcji w komis. rząd. przychodów i skarbu, III — 1. 12. 1815.
Gutkowski Adam † 27.7.1851, referent wydz. dóbr rząd., IV—13. 6. 1825; III—24. 5. 1829.
Gutkowski Tadeusz † 16.2.1844, asesor Izby obrach., IV — 26. 2. 1822, III—30. 11. 1824.
Gutkowski Wiktor, sekretarz w kom. woj. krakow. IV — 24. 5. 1829.
Gutowski Wawrzyniec, bp. gerazyjski, sufr. płocki, II — 24. 5. 1829.

Haberman Franciszek, radca dworu ces. austrjackiego, II—1. 7. 1830.
Habich Ludwik † 11.9.1867, referent pomiarów w k. rz. prz. i skarbu, IV—24. 5. 1829.
Hafiz Aga, pułk. jazdy wojsk tureckich, III—26. 6. 1830.
Halen hr., sekretarz poselstwa pruskiego w Petersburgu, III—30. 6. 1830.
Halmann Karol † 24.10.1827, int. zamku król. w Warszawie, IV—11. 5. 1819, III—4. 10. 1825.
Hangel Franciszek * 1782 † 15.10.1848, sędzia apelacyjny, II—13. 6. 1825.
Hankiewicz Józef † 11.1.1835, naczelnik straży policyjnej, IV—13. 6. 1825.
Hankiewicz Jan, † 1831 r. st., sekr. jener. kom. rz. sprawiedliwości, II—2. 12. 1823.
Harrer Adolf, właściciel fabryki sukna w Sieradzu, IV—25. 1. 1825.

Hass Antoni, austrjacki vice-buchalter nadworny, III—4. 7. 1828.
Hassmann Franciszek, sekr. jen. prefektury radomsk., IV—1. 12. 1815; III—23. 1. 1823.
Hastel Adam † 29.8.1864, sekretarz komisji wojny, IV—16. 5. 1827.
Hauke Ludwik † 22.4.1851, referend. stanu, IV—19. 8. 1817, III—19.8.1817, II—24.5. 1829.
d'Hedouville hr. Th. Ch., b. komisarz likw. franc. w Warszawie, II—8. 4. 1823.
Heidecken Karol, konsul rosyjski w Gdańsku, II—29. 8. 1820.
Heimans Józef, kom. deleg. do obwodu rawskiego, III—13. 6. 1825.
Heilmeyer Ludwik * 31.10.1780 † 23.9.1850, kapitan kwater. gen. IV—24. 5. 1829.
Hendiger Józef † 27.6 1868, lekarz bat. pułku, p. 1. J. C. M.W. Ks. Michała, IV—15. 4. 1828.
Hengstenberg Ernest Wilhelm * 20.10.1802 † 28.5.1869, prof. uniw. berliń., III—3. 11. 1829.
Herbert, kpt. szt. gen. w. austrjackich, IV—30. 3. 1819.
Herder bar., r. górn. saski, IV—19. 8. 1817; III—19. 8. 1817.
Herman Jan Bogusław † 24.5.1846, urzędnik 7-ej klasy, IV—24. 8. 1830.
Hertz August Leopold † 16.4.1855, prezydent Kalisza, IV—14. 5.1822; III—13. 6. 1825.
Hewelke Karol, pastor w Płocku, IV—26. 4. 1818; III—1. 10. 1828.
Hirszfeld Ferdynand Sturm de * 1737 † 1822, dr. medycyny, IV—30. 8. 1820.
Hincz Dominik † 24.8.1853, rachmistrz Izby Obrachunkowej, IV—24. 5. 1829.
Hinkelman Jan Antoni, archiwista sekretarjatu r. st., IV—26. 4. 1817; III—26. 5. 1821.
Hinsch Antoni, inspektor dróg kom. wojew. lubelskiego, IV—26. 4. 1818.
Hodenius Fryderyk, radca tyt. ces. rosyjskiego, IV—1. 8. 1828.
Hodenius Karol Jegorowicz, urz. ministerjum spraw zagr. w Petersburgu. IV—11. 9. 1821.
Homicki Feliks † 16.5.1860., kom. dz. rel. i ośw. publ. w k. woj. podlask., IV—25. 1. 1825.
Homzyn Aleksy Grigorjewicz, radca tyt., urz. wileńsk. okręgu nauk., IV—1. 12. 1815.
Hoffman Chrystjan, † 18.10.1830, członek W. T. Dobroczynności, IV—29. 4. 1818.
Hryniewicz Kajetan † 18.11.1826, asesor komisarjatu, III—2. 12. 1823.
Hube Jan Pacyfik, 1-szy sekretarz sekretarjatu stanu, IV—26. 4. 1818.
Hube Karol * 18.2.1769 † 5.7.1845, sekr. jen. prokurat. jen. III—24. 5. 1829.
Hube Michał, archiwista sekretarjatu stanu, IV—1. 12. 1815.
Hurkowski Jan, sekretarz kolegjalny, IV—1. 12. 1815.
Hurtig Józef * 19.3.1771 † 15.8.1831, generał brygady artylerji, II—25. 6. 1829.

Idzikowski † w marcu 1836, wójt gminy Synogoic i Gradowa, IV—26. 2. 1822.
Ignatjew Jefim, płk., dyr. kom. kwat. m. Warszawy, III—25. 6. 1829.
Illiczewski Abakum, urz. 7 r. w prowianturze polowej ros., IV—23. 1. 1823.
Ilnicki Wincenty † 13.8.1831, r. stanu nadzwycz., III—26. 12. 1820; II—18. 9. 1821.
Iwanicki Józef † 3.6.1867 poborca, płatnik jen. kasy gen. K. Pol., IV—25. 6. 1829.
Iwiński Franciszek, podpor. 5 p. p., IV—22. 12. 1829.
Iwlicz hr., pułk. wojsk rosyjskich, III—3. 6. 1829.

Jabłoński Franciszek, sekr. rady stanu, IV—23. 1. 1823.
Jagielski Stanisław † 28.1.1853, kom. pełnom. do odbioru fund., od Austrji, III—24. 7. 1821.
Jahn Karol, † 5.6.1842 nadrachmistrz w korpusie dróg i mostów, IV—9. 12. 1823.
Jahołkowski Grzegorz, † 18.10.1863 sekretarz jen. mag. m. Warszawy, IV—24. 5. 1829.
Jakob August * 8.3.1789, prof. uniw. Warsz., IV—23. 1. 1823.
Jakubowski Antoni, burmistrz Gostynina, IV—28. 7. 1823.
Jakubowicz Marcin † 1828, sędzia pokoju wydziału II w Warszawie, III—28. 3. 1826.
Jałowiecki Franciszek † 15.4.1847, rz. r. st. II—8. 6. 1824.

Jancewicz Kazimierz, † 27.2.1834, urz. k. rz. p. i skarbu, IV — 24. 5. 1829.
Janczewski Konstanty, szef biura w k. rz. s. w. i policji, III — 13. 6. 1825.
Janiszewski Jan, naczelnik sekcji emeryt. w k. rz. p. i skarbu, IV — 24. 5. 1829.
Jankowski, urzędnik 9-ej klasy, IV — 24. 8. 1830.
Januszewski Piotr † 27.10.1843, asesor izby obrachunkowej, IV — 5. 10. 1830.
Januszewicz Józef, sędzia tryb. cyw. dept. krakowskiego, III — 1. 12. 1815.
Jarmiński Juljan, † 8.2.1833, intendent Zamku Królewskiego, IV — 23. 10. 1825.
Jaroszewski Pankracy, kom. w. r. i o. p. w kom. wojew. płock., IV — 26. 12. 1820. [III — 13. 4. 1824.
Jasiński Antoni, nauczyciel rys. w korp. kadetów w Kaliszu IV — 8. 9. 1826.
Jasiński Jan, adjunkt obwodu hrubieszowskiego, IV — 24. 5. 1829. [III — 8. 9. 1830.
Jastrebcow Iwan, rz. radca stanu. II — 27. 9. 1830.
Jastrzębski Józef, sekretarz kancelarji r. stanu., IV — 4. 5. 1819.
Jaźwiński Franciszek † 19.1.1870, urz. kancelarji k. rz. s. w. i pol., III — 30. 8. 1822.
Jefimow Eliasz, buchalter kom. polow. prowiantowy, III — 16. 8. 1825. [II — 24. 5. 1829.
Jefimow Gabrjel Iwanowicz, urzędnik kancelarji wojskowej W. Ks. Konstantego, [III — 16. 8. 1825.
Jelonkowski Narcyz, podsekr. w sekretarjacie stanu kanc. JCM., IV — 23. 8. 1825.
Jeliński Józef, rewizor kom. wojew. podlaskiego. IV — 24. 5. 1829.
Jensch Jan, pruski radca stanu, III — 22. 6. 1819. II — 27. 12. 1819.
Jerowski Andrzej, inspektor górniczy, III — 31. 7. 1818.
Jeska Jan * 27.12.1780 † 11.1.1820, urzędnik administracyjny, III — 4. 5. 1819.
Jezierski, główny dozorca magazynów, kom. prowiant. korpusu lit., III — 24. 8. 1830.
Jeziorański Jan † 17.11.1846, kontroler kas i rachunkowości kom. woj. lubelskiego. [IV — 24. 5. 1829.
Jeziorański Michał, szef rachunk. kom. nadz. lazaretowego, IV — 1. 12. 1815.
Jeziorkowski Stanisław, sędzia pokoju w Częstochowie, II — 28. 3. 1826.
Jeżewski Franciszek, † 13.4.1840, sędzia pokoju w Tomaszowie, III — 28. 3. 1826.
Jowiec Leoncjusz, urzędnik 5-ej klasy ces. ros., II — 25. 6. 1829.
Jurczewski Hipolit, inżynier dyr. dróg i mostów, IV — 24. 5. 1829.
Jurewicz Szymon, sztabs kapitan gwardji rosyjskiej, III — 21. 6. 1829.
Juszkiewicz Stanisław, intendent ogniowy, IV — 24. 5. 1829.

Kabat Franciszek † 1.9.1834, podsekretarz w kancelarji r. stanu, IV — 24. 5. 1829.
Kaczanowski Józef, sekr. kanc. król., IV — 26. 5. 1821, III — 22. 3. 1825.
Kaczkowski Karol * 1797 † 14.X.1867, prof. uniw. Warsz., III — 19. 6. 1830.
Kaczkowski urz. 8-ej klasy z korpusu litewskiego, III — 16. 8. 1825.
Kakujew urzędnik celny, IV — 11. 3. 1823.
Kalicki Franciszek, aktuarjusz, IV — 25. 6. 1829.
Kaliszewski Dymitr, profesor korpusu kadetów, IV — 25. 6. 1829.
Kamieński Wincenty, sekretarz dz. gł. i eskp. w k. rz. w. r. i o. p., IV — 24. 5. 1829.
Kamiński Kajetan † 4.3.1842,prowincjał oo. pijarów w Warszawie, IV — 4. 5. 1819.
Kamiński Stanisław † 3.3.1839, sędzia pokoju pow. przasnyskiego, III — 24. 5. 1829.
Karasiewicz, urzędnik min. wojny ces. rosyjskiego, III — 21. 11. 1826.
Karczewski Ignacy, r. prokuratorji generalnej, III — 1. 10. 1828.
Karczewski Jerzy, sędzia tryb. cyw. 1-ej inst. wojew. lubelsk., III — 1. 10. 1828.
Kasperowicz, sekretarz gen. kom. wojew. podlaskiego, III — 2. 12. 1823.

Kassjanowicz Szymon, członek warsz. t. dobroczynności, IV — 1. 7. 1830.
Kaczyński Wincenty, IV — 24. 5. 1829.
Katardżi Jerzy, wornik multański, III — 17. 11. 1830..
Kazanowski Michał, nacz. sekcji przy komorze celnej warsz., IV — 24.5. 1829.
Kąsinowski Florjan * 1764 † 22.1.1828, szef wydz. kontr. gen. w k. wojny, III — 26.4.1818.
Keller Jan † 3.4.1865, pocztmistrz w Kielcach, czł. kom. umorzenia długu krajowego, [IV — 23.1.1823.
Kęcki Jan, lekarz bataljonu p. 2. strzelców konnych, IV—15. 4. 1828.
Kiciński Bruno * 7.10.1794 † 23.3.1844, pisarz, wice-ref. st., IV — 21. 1. 1817.
Kiciński Hipolit † 24.7.1847, nadleśniczy wojew. augustowskiego, III — 24. 5. 1829.
Kiedrzyński Ksawery † 13.10.1825, mecenas przy sądzie najw., IV — 26. 12. 1820.
Kiehl Leon Iwanowicz † 1851, dow. p. kirasjerów podolskich, II — 24. 5. 1829.
Kierczyński Piotr, buchalter izby obrachunkowej, IV — 30. 11. 1824.
Kietliński Ignacy † 1835, adjunkt w kom. wojew. sandom., IV — 24. 5. 1829.
Kincel Filip † w grudniu 1858, dr. med., III — 4. 5. 1819.
Kindler Stanisław * 9.11.1790, major p. 4.p., III — 16. 8. 1825.
Kirkiewicz Stefan Piotrowicz, radca tytularny, IV — 1. 12. 1815.
Kisieliński Franciszek † 25.4.1850, szef biura w k. rz. wojny, III — 17. 10. 1820.
Kisielnicki Michał † 25.6.1841, kom. deleg. do obw. przasnysk, III — 13. 4. 1824.
Kisielnicki Stanisław, obyw. wojew. augustowskiego, III — 6. 11. 1826.
Kisielnicki Teodor † 16.1.1862, kom. obw. kieleckiego, IV — 23. 1. 1823.
Kiszkin 2 Wasilij Michajłowicz, gen. maj. w. rosyjskich, II — 17. 10. 1819.
Kiślański Mateusz * 1788 † 21.7.1847, insp. jen. urz. municyp. Warszawy, IV — 24.5.1829.
Kitajewski Adam Maksymiljan * 24.12.1789 † 4.7.1837, profesor uniw. Warszawskiego, [IV — 13.6.1825.
Klecki Walerjan * 2.9.1801 † 17.5.1880, lekarz bat. p. 5. p. linj., IV — 15. 4. 1828.
Kleczkowski Michał † 1830, adjunkt w kom. wojew. sandomierskiego, IV — 24. 5. 1829.
Klefiński Michał, † 1.6.1841, nadrachmistrz w kontroli w k. rz. w. r. i o. p., IV. 24.5.1829.
Klement Bazyli, sekretarz gubernialny, IV — 1. 12. 1815.
Kleszczyński Walerjan, kom del. do obwodu sieradz., IV — 24. 5. 1829, III — 24. 6. 1829.
Klicki Andrzej, dozorca magazynu solnego, IV — 4. 5. 1819.
Klicki Tomasz † 21.6.1822, sędzia tryb. wojew. augustowskiego, II — 18. 6. 1822.
Klimkiewicz Marcin † 18.1.1856, lekarz bataljonowy, IV — 17. 2. 1829.
Kłodnicki Piotr † 29.5.1843, kontroler kasy generalnej, IV — 24. 5. 1829.
Kłobukowski Antoni, podpref. pow. kowalskiego, IV — 20. 8. 1816, III — 23. 1. 1823,
Kłossowski Stanisław * 1753 † 15.3.1827, członek W. T. Dobr., IV — 29. 4. 1818.
Knoff Henryk † 18.8.1862, archiwista kom. rządowej sprawiedl., IV — 8. 6. 1824.
Kobyłecki Wawrzyniec, podsędek obwodu radomskiego, IV — 24. 5. 1829.
Koch Jan Oświata † 8.1.1864, lekarz bat., IV — 17. 2. 1829.
Kochanowski Konstanty, dyr. jeneralny loterji, III — 13.6.1825. II — 24. 5. 1829.
Kochanowski Wojciech, archiwista w k. rz. prz. i skarbu, IV — 24. 5. 1829.
Kodrębski Adam, rachmistrz w kom. wojew. lubelskiego, IV — 24. 5. 1829.
Koeppen Fryderyk, † 25. 10.1830, insp. gen. robót wodnych, III — 26. 12. 1820.
Kogutowski Michał, kontr. nacz. stempla w kom. wojew. lubelsk., IV — 24. 5. 1829.
Kohlshütter Karol, sekr. kom. pełnom. saski do spraw likwid., z Kr. Polskiem, [IV — 9. 10. 1828.
Koitkowski Józef † 11.1.1851, kapitan gw., adj. szt. głównego, III — 24. 5. 1829.

(D. c. n.)

Stanisław Łoza.

Sprawozdania i Recenzje.

Jahrbuch der heraldischen Gesellschaft „Adler", N. F. Bd. XXIX, 71 S. mit 6 Tafeln u. 2 Abbildungen im Text. Wien 1919 — 1929, Julius Theuer: „Siegel und Wappensteine zu Wels".

Po długiej przerwie wywołanej wojną i jej następstwami, austrjackie Tow. Heraldyczne w Wiedniu wznowiło wydawanie swoich roczników. Za dziesięciolecie 1919—1929 wydano jeden rocznik wspólny, zawierający materjał heraldyczny z pieczęci i nagrobków miasta Wels, w Austrji Górnej, zebrany przez J. Theuer'a. Materjał heraldyczny tego miasta jest bardzo bogaty, od wczesnego średniowiecza po dzień dzisiejszy: składają go dokumenty ponad 2.000, u wielu jednak brakuje dziś pieczęci; dalej t. zw. Betbriefe lub Betzettel, zawierające podania do sędziego miejskiego i rady miejskiej, opatrzone przeważnie pieczęcią petenta i pieczęciami świadków. Wydawca wciągnął do tego materjału także sztambuch Jana Krzysztofa Hinderhofera i epitaphia. Ze względu na koszta wydawnictwa, wydano tylko sześć tablic z najciekawszymi herbami, wszystkie inne nazwiska, ułożone alfabetycznie, opisał h e r a l d y c z n i e prezes Tow. heraldycznego „Adler", dr. Antoni von Pantz, uzupełnił objaśnieniami z dawnego wiedeńskiego Archiwum Szlacheckiego, (dziś Alte Gratial-Registratur), z herbarza Siebmachera w dawnem i nowem wydaniu, z dawnych Roczników heraldycznych i in.— Przedmowa d-ra A. von Pantz, wartością spostrzeżeń ogólnych wykracza daleko poza obręb heraldyki mieszczańskiej jednego miasteczka. Podkreśla swoisty wdzięk sztuki heraldycznej średniowiecza, która w XVI w. ulegać zaczyna zniekształceniu pod wpływem mody tarcz przećwiartowanych, aby później przez opacznie pojęte „udostojnienia i pomnożenia herbowe", doprowadzić do całkowitego jej upadku w XVIII w. Przewaga godeł mówiących przypada raczej na wczesne średniowiecze, a wprost zadziwiający jest wzrost używania herbów przez mieszczan w XV i XVI w., nietylko przez członków patrycjatu, lecz także rzemieślników aż do najskromniejszych obywateli miejskich. Ponieważ mandat cesarza Fryderyka III, wydany 22 listopada 1467 r. w Wiener-Neustadt, zakazywał pod karą samowolnego przybierania herbów, stąd musiała wyrosnąć niepomiernie czynność kancelaryjna „comitum palatinorum", skoro tylko mieszczanie możniejsi i bliżej sfer rządzących stojący mogli liczyć na wyjednanie sobie patentów cesarskich. Rosnąca mimo to ilość herbów mieszczańskich wskazuje na pewne zamiłowanie ku tego rodzaju znakom osobistym i własnościowym, a zarazem zaprzecza utożsamianiu posiadania herbu z posiadaniem szlachectwa. W tych ogólnych uwagach tkwi sporo wskazań pośrednich co do badania herbów polskiego mieszczaństwa, wzorującego się niewątpliwie na mieszczaństwie niemieckiem, terenu heraldyki u nas dość zaniedbanego.

Materjał sfragistyczny archiwum w Wels dostarczył w pierwszym rzędzie bogatego zbioru pieczęci mieszczańskich: patrycjatu, proboszczów, protonotarjuszy papieskich, pisarzy miejskich, lekarzy, adwokatów, prokuratorów, także niektórych szlacheckich, przedewszystkiem wójtów grodu Wels, oraz okolicznej szlachty, która z sąsiednich dominiów przenosiła się do miasta, aby zakończyć życie w łatwiejszych warunkach towarzyskich i w większem bezpieczeństwie. Niewielu cudzoziemców uzyskało prawo obywatelskie w Wels, z powodu niechętnego stanowiska miast austrjackich, wypowiedzianego w 1589 r. w uchwale radzieckiej w Steyr, „aby obcym narodowościom nie udzielać prawa miejskiego, a nawet zgoła nie dopuszczać ich do miasta".

Sześć tablic, zamieszczonych na końcu, z herbami pochodzącymi z różnych wieków, dają ładny przegląd stylistyczny rozwoju ikonografji heraldycznej, w której przeniesienie do stanu szlacheckiego zaznaczało się we wcześniejszej epoce otwarciem hełmu i umieszczeniem korony w klejnocie, zanim zaczęło wchodzić w życie jednoczesne „pomnożenie herbowe".

Pod tym samym tytułem wyszły uzupełnienia do pracy J. Theuera w Monatsblatt der heraldisch-genealogischen Gesellschaft „Adler", Wien, Mai—Juni 1931, XI. Bd. Nr. 5—6, S. 83—87, zredagowane przez p. prezesa von Pantz.

H. Polaczkówna

Wspomnienie pośmiertne.

Ś. p. Karol hr. Potulicki.

Dnia 11 sierpnia 1931 r. zmarł w Genewie członek honorowy Delegacji polskiej przy Lidze Narodów, jeden z założycieli Polsk. Czerwonego Krzyża, były c. i k. szambelan, Dr. praw, Karol Wincenty Heljodor hr. Potulicki, h. Grzymała, członek P. T. H. Oddziału Warszawskiego.

Urodzony 22.IX.1861 r. w Jeziorach Małych, (pow. Środa), jako najmłodszy syn hr. Józefa, właściciela dóbr Zaniemyśl i Jezior, posła do parlamentu niem. i Ofelji z hr. Skórzewskich h. Drogosław, ordynatki Próchnowa, ożenił się 23.IV. 1895 r. w Bonikowie z Eweliną z Chłapowskich h. Dryja, córką Stefana i Marji z Ponińskich h. Łodzia.

Pozostawił dwoje dzieci: Michała, Kaw. Malt., docenta uniwersytetu genewskiego, i Marję-Izabellę. Pochowany został 14 sierpnia w Gex we Francji, gdzie znajdowała się jego posiadłość.

Cześć Jego pamięci.

Zagadnienia i Odpowiedzi.

Zagadnienie Nr. 83.

Ponieważ „Je" w wieku XV a także i w XVI pisało się jako „Ge lub Gie", (a do dziś dnia mówi się i pisze zamieniając „J i G", nprz. „jenerał" „generał", „gienerał"), zachodzi przypuszczenie czy rodzina Jerowskich nie jest gałęzią rodziny Gierowskich lub odwrotnie.

Czy ktoś z Szan. członków P. T. H. nie mógłby mi tej sprawy wyświetlić, względnie podać wiadomość, jakie są początki rodu Jerowskich, czy i gdzie ród jeszcze istnieje, (ew. adres) i jakim herbem się pieczętuje? *W. G.*

Zagadnienie Nr. 84.

Skąd pochodzi wiadomość, że ród Skiporów jest pochodzenia turańskiego? że Bohdan Skipor otrzymał w 1537 r. od króla Zygmunta I. dobra Tuliny, Sosnów, Iwnica, etc? i że w roku Unji Lubelskiej zaczęli Skiporowie używać przydomku Hornostaj? (zob. M. H. z r. 1931, str. 138).

Dane te wydają mi się niebardzo ścisłe, albowiem Maryna Symeonówna Bohdanowa Skiporowa procesuje się w 1549 r. z Sołłohubem (Metr. Lit. 65) o dobra Tulińskie, przyczem przedstawia dowody, że Tuliny zostały nadane jej ojcu przez księcia Symeona Olelkowicza, a potem przez spadek krwi dostały się w dom Hornostajów, ponieważ Symeon Skipor miał córkę Marję, która wyszła za Ostafiego Hornostaja, syna Romana. (Wolff, Herbarz t. II, str. 50,—Boniecki Herbarz t. VII, str. 340,—Jabłonowski „Rewizja Zamków"). *F.*

Zagadnienie Nr. 85.

Julja-Olga Choroszczakowska poślubiona w r. 1875 Wincentemu-Juljuszowi Wdowiszewskiemu, (metr. śl. w par. Jasień, pow. Lisko), była córką Emila i Józefy z Bielskich, obywateli ziemskich z Sanockiego.

Może ktoś z Szan. członków P. T. H. udzieli mi informacji, czyją córką po mieczu i po kądzieli była Józefa Bielska i jakiego herbu używała jej rodzina (Jelita?). Wiem tylko tyle, że ci Bielscy byli blisko spokrewnieni z Truskolaskimi. *Z. Wd.*

Zagadnienie Nr. 86.

Na przywileju pergaminowym „Dan w Koronowie 10 lipca 1741 R. P." dla małżonków Kaspra i Rozalji Hoppów na wolne sołectwo we wsi Lucim w pow. bydgoskim, znajduje się pieczęć z herbową tarczą dziewięciopolową w stylu barokowym. Następujące herby są na niej umieszczone: W środku tarcza sercowa z Wierzbną i Toporem—(dookoła idąc za wskazówką zegara). 1) Wierzbna, 2) Leliwa, 3) Ciołek. 4) Łodzia, 5) Wierzbna, 6) Abdank, 7) Lubicz, 8) Sokola. W otoku następująca legenda: „Joan Hrisostomus Comes De Verbino Pawłowski Abb. Coronovien. Sac. Ord. Cistercien".

Przywilej powyższy wystawił Jan Chrys. z Werbna Pawłowski, opat koronowski, generalny prokurator, wizytator klasztorów we Włoszech i na przyległych wyspach, ksiądz Zakonu Cystersów, sekretarz J. K. M.—Jego ojcem był Bogusław P. (Zychliński Złota Ks. X, 293 i Uruski Herbarz XIII, 256).

Kto ze Szanownych Członków P. T. H. dopomoże mi do zestawienia rodowodu tego opata na podstawie herbów powyższej pieczęci? *Z. C.*

Zagadnienie Nr. 87.

1) Jakiego herbu używała rodzina Tworkiewiczów, z której jeden przedstawiciel, a mianowicie Kazimierz, legitymował się przed sądem gr. lwowskim 1782 r. i wpisany jest do spisu szlachty galicyjskiej; inni zaś przedstawiciele tej, zdaje się obecnie wygasłej rodziny, legitymowali się w guberni wołyńskiej?

2) Czyją córką była Zofja z Dobrańskich Mohlowa, żona Aleksandra Mohla, właściciela dóbr Wyszki pod Dynaburgiem, która zmarła 1863 roku w Dreźnie?

3) Czyim synem był, gdzie się urodził i zmarł Franciszek Dederkałło, wice-brygadjer wojsk J. K. M. za czasów Stanisława Augusta? *Z. B. P.*

Zagadnienie Nr. 88.

Jakiego pochodzenia jest rodzina Reyznerów h. Ostoja, wywodząca się od Jana, malarza króla Jana III, który dostał też tytuł hrabiego rzymskiego? Wedle tradycji rodzinnej mają pochodzić z Kurlandji. Kto z tej rodziny przybył pierwszy do Polski i uzyskał tu nobilitację?

W r. 1816 wywiedli się ze szlachectwa z powyższym herbem przed deputacją szlachecką w Kamieńcu Podolskim. W jakim herbarzu jest ta rodzina wymieniona? *J. D.*

Zagadnienie Nr. 89.

Czyją córką po mieczu i kądzieli była Elżbieta Łyskowska, żona Adama z Kwilcza Kwileckiego, a zarazem matka:

a) Michała K. ożenionego 1 v. z Urszulą Niezabytowską h. Lubicz (od r. 1694 na Gołaszynie), 2 v. z Marjanną Rożnowską h. Nowina;

b) Teofili, za Janem-Jakóbem Kęszyckim h. Nałęcz;

c) Sebastjana K. ożenionego z Zuzanną Chrząstowską h. Łada. *T. Ł.*

Zagadnienie Nr. 90.

W 1764 r. otrzymali indygenat w Polsce bracia Jakób i Jerzy Obyrn (O'Byrn), oficerowie wojsk saskich. Jakób, żonaty z Anną Jelską h. Pielesz, zmarł w Polsce, natomiast Jerzy powrócił do Saksonji.

Od kogo pochodzili Jakób Obyrn i Anna Jelska oraz jakie pozostawili po sobie potomstwo?

J. P.

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 18.

Jan Michał Borkowicz, który w r. 1697 podpisał z Ks. Żmudzkiem elekcję Augusta II-go, był Bortkiewiczem, na co swego czasu zwrócił moją uwagę ś. p. bar. A. Reiski, współpracownik Bonieckiego.—Wydawca Voluminum Legum poprostu popełnił omyłkę i zrobił z jednej osoby aż trzy: miecznika szyłańskiego, miecznikowicza szyłańskiego i miecznika mozyrskiego.--Owszem na Litwie byli Borkiewicze i w Ks. Żmudzkiem, o czem wspominają herbarze z Borkowskim na czele, choćby ów Jan, konfederat Olkienicki z 1700 r.—Byli Borkiewicze i w Sandomierskiem, jak np. elektor St. Leszczyńskiego w 1733 r.— Pozatem z dawien dawna zamieszkiwała w wojew. krakowskiem rodzina Borkowiczów vel Borkiewiczów, która po rozbiorach Polski w r. 1802 zaliczona została przez cesarza Franciszka II-go w poczet szlachty dziedzicznej, zmieniając jednocześnie pisownię na Borkiewicz. Według mego przypuszczenia ta ostatnia rodzina Borkowiczów vel Borkiewiczów niema nic wspólnego z rodzinami innemi tego brzmienia, spotykanemi nielicznie w Wielkopolsce, na Litwie i w Polsce środkowej.

Nazwisko Borkiewicz powstało od imienia Borek, syn Borka, Borkowicz vel Borkiewicz, podobnie jak syn Sienka, Sienkiewicz, lub syn Narusza, Narusiewicz.—Możliwą jest też rzeczą, że jedna gałąź tego rodu albo oddzielna rodzina używała nazwiska Borkiewicz jako przydomek,—spotykałem n. p. Borkiewiczów Polańskich. *S. B.*

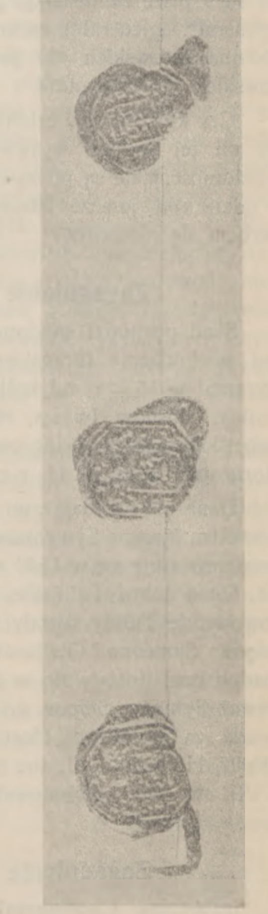
Odpowiedź na zagadnienie Nr. 34.

Przy niniejszym podaję podobizny niektórych pieczęci, przynależnych do rodu ks. Łukomskich:

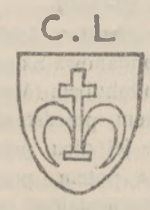
1) pieczęć na dokumencie z 1533 r. Piotra, (syna Romana), żonatego naprzód z Barbarą, po której w 1532 r. otrzymał cały majątek (Boniecki Herb. t. XVI, str. 111), a następnie z Bohdaną Fedorówną

Rys. 1.

Sokolińską-Konoplanką. Po jego śmierci w 1547 r., wdowa wyszła za Jana, (syna Jana) Sapiehę, wojewodzica podlaskiego (Wolff - Kniaziowie, str. 221).

Rys. 2.

2) pieczęć na dokumencie z 1599 r. nie ustalonego Łukomskiego.

3) trzy pieczęcie na dokumencie z 1672 r. Teodora Fryderyka, (syna Samuela-Eustachego, podwojewodzego witebskiego), w 1665 r. posła mińskiego, w 1668 r. sekretarza Jego Królewskiej Mości, w 1680 r. sędziego ziem. witebskiego, który w 1708 r. fundował klasztor O. O. Karmelitów w Stańkowie (Wolff—Kniaziowie, str. 225/6). Wymieniony dokument znajduje się w rękopisach L, archiwum radziwiłłowskiego. *W. Ł.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 54.

W 1765 r. przyjętą została do grona kanoniczek warszawskich Franciszka-Justyna Rudzińska, kasztelanka konarsko-łęczycka, która w swoim wywodzie genealogicznym dowiodła, że jest: córką Adama Rudzińskiego i Katarzyny Jezierskiej,— wnuczką Andrzeja Rudzińskiego i Salomei Opackiej, oraz Franciszka Jezierskiego i Marjanny Kamieńskiej,— prawnuczką Marka Rudzińskiego, stolnika bracławskiego, (h. Prus 3) i Heleny Staniszewskiej, (h. Pobóg), oraz Stanisława Opackiego, cześnika warszawskiego, (h. Prus 3) i Krystyny Piegłowskiej, (h. Nałęcz), jako też Jana-Dominika Jezierskiego, sędziego ziem. łukowskiego, (h. Nowina) i Katarzyny Włodkówny, (h. Prawdzic) oraz Wojciecha Kamieńskiego, skarbnika wendeńskiego, (h. Rawicz) i Zofji Cieciszewskiej, łowczanki czerskiej (h. Roch 2). *J. Z.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 67.

Rodzicami Teresy z Asmanów Gembarzewskiej byli: Jan-Chryzostom Asman i Elżbieta Willenauer, (Boniecki Herbarz t. I, str. 55). *S. D.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 72.

Łoziński Józef używał h. Leliwa. Do jego potomków należał niewątpliwie Edward-Kaspar, ur. 1819 r. w Kłodawie, (Boniecki Herbarz). *S. D.*

Odpowiedź na zagadnienie Nr. 75.

Generał bryg. Kajetan Stuart, syn Jana, zmarły w 1824 r., był żonaty dwukrotnie: 1. v. z Fryderyką Gerhardt, a 2. v. z Godlewską. Tylko z pierwszego małżeństwa pozostawił potomstwo: synów Bolesława i Konstantego, oraz córki Emilję i Anielę. Z tych dzieci, Bolesław ożenił się z francuską, był administratorem w Montrésor Branickich, miał córkę Wiktorję, żonę doktora medycyny, francuza, i syna Jakóba, oficera wojsk francuskich. Drugi z synów Konstanty, kapitan straży ogniowej w Warszawie, miał z żony N. N. córkę Marję i syna, także imieniem Jakób, leśnika. Z córek generała, Aniela wyszła za Markowskiego i miała córkę Marję, zmarłą małoletnio; siostra Anieli, Emilja zaślubiła Sebastjana Krasuskiego, herbu Nowina, lecz już w trzeciem pokoleniu nie pozostawiła ona męskich potomków. Z powyższego wynika, że Aleksander Roman Stuart, jeśli pochodził z tej samej rodziny, to mógł być bratankiem lub dalszym krewnym generała. (Bliższe szczegóły u p. Zofji Krasuskiej, Podłęże, poczta Panki, wojew. kieleckie).

M. G.

Sprawy Towarzystwa.

Na odbytem w dniu 22 czerwca 1931 r. posiedzeniu Zarządu Oddziału Warszawskiego P. T. H., mianowano w myśl § 8 statutu, członkiem czynnym Towarzystwa: P. Ministra Pełnom. D-ra Stanisława Kętrzyńskiego.

Dnia 19 września r. b. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Tow. prof. Wład. Semkowicza posiedzenie Zarządu Głównego w Warszawie. Między innemi uchwalono:

Z powodu stałego braku funduszów, spowodowanego niepunktualnym wpływem wkładek, należy przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu wniosek znoszący dotychczasowy sposób uiszczania wkładek członkowskich w dwóch ratach. Dla regularnego ukazywania się Roczników, wpłacanie całej wkładki na początku roku, jest warunkiem niezbędnym.

Wobec bardzo znacznego zmniejszenia się zapasów wydawnictw Towarzystwa, podniesiono ceny tychże z dniem 1.I.1932 r. w sposób następujący:

Miesięczniki — (tom I i IV wyczerpany), tom III, 20 zł., tomy: II, V, VI, VII i VIII, po 15 zł., tomy: IX, i X, po 18 zł. **Roczniki** — tom I, 25 zł., tom II, 14 zł. tom III, 20 zł., tom IV, 14 zł., tom V, 14 zł., tom VI, 25 zł., tom VII, 28 zł., tom VIII, 26 zł., tom IX, 30 zł., tom X, 14 zł.

Członkowie Polskiego Tow. Heraldycznego.

Przystąpili w charakterze Członków Zwyczajnych:

Do Oddziału Warszawskiego: Czyżewski Ks. Florentyn, prałat, — Łuck, ul. Brygidek 3, wojew. Wołyńskie.

Garbacik Ks. Franciszek — Sietesz, p. Markowa, k. Łańcuta. woj. Lwow.

Komorowski hr. Piotr Zabrzeźnia, p. Główno, woj. Łódzkie.

Morzycki Lucjan — Brzyszewo, p. Chodecz, woj. Warsz.

Rząśnicki Ludwik — Warszawa, Al. Jerozolimskie 49.

Weryha Dr. Aleksander — Warszawa, skrz. poczt. 829.

Wiktor Stanisław — Warszawa, ul. Mokotowska 39.

Pokwitowania uiszczonych kwot w r. 1931.

Wpłacili do Zarządu Głównego za r. 1929: Czołowski Dr. Aleksander, (12 zł.).

Za r. 1930: Czołowski Dr. Aleksander, (12 zł.).

Za r. 1931: Czołowski Dr. Aleksander, (12 zł.).

Wpłacili do Oddziału Lwowskiego za r. 1931: Czerwiński Zygmunt, (12 zł.)—Friedberg Dr. Marjan, (12 zł.)—Horodyski Franciszek, (24 zł.)—Kusztelan Bohdan, (12 zł.)—Ułaszyn Dr. Henryk, (12 zł.)—Żółtowska hr. Anna, (24 zł.).

Wpłacili do Oddziału Warszawskiego za rok 1929: Witanowski Michał, (12 zł.).

Za rok 1931: Bibl. Baworowskich, (12 zł. ze Lwowa)—Brudziński Zygmunt, (12 zł.)—Czyżewski X. Florentyn, (5 zł. wpis i 24 zł.)—Dunikowski Dr. Juljusz, (50 zł. za odb. art.)—Garbacik X. Franciszek, (5 zł. wpis i 24 zł.)—Kamocki Franciszek, (12 zł.) Komorowski hr. Piotr, (5 zł. wpis i 24 zł.) — Łoziński Bronisław, (3 zł. za zagub. 2 Nr. Mies.) — Mackiewicz Antoni, (12 zł.) — Morzycki Lucjan, (5 zł. wpis i 24 zł.)—Ratajczak X. Stanisław, (12 zł. ze Lwowa) — Rostworowski Stefan, (24 zł.)—Ruszkowski Marjan, (24 zł.)—Rząśnicki Ludwik, (5 zł. wpis i 24 zł.)—Siemieński Wacław, (24 zł.)—Sosiński Paweł, (20 zł. i 9 zł. na portoria).—Świtkiewicz X. Józef, (12 zł.)—Weryha Dr. Aleksander, (5 zł. wpis i 6 zł.)—Wiktor Stanisław, (5 zł. wpis i 24 zł.)—Witanowski Michał, (12 zł.)

ERRATA.

W N-rze 6, str. 144 Miesięcznika, w Pokwitowaniach uiszczonych kwot, winno być zamiast Ostrowski Karol,—Olszowski Karol, (24 zł.), a na str. 142. w Zagad. Nr. 67, zamiast (pow. rypiński), winno być (pow. płoński).

Résumés français des articles.

La maison des Świerczek dans les terres ruthènes du XV-e siècle et l'origine de la famille Dunikowski par le **Dr. Jules Dunikowski.**

Dans cette deuxième partie de son article, l'auteur indique d'abord les documents qui lui ont permis d'établir la généalogie de la famille „de Orzek", dont la ligne principale a pris le nom de Dunikowski. Se basant sur les travaux de l'historien tchèque M. Joseph Pilnaček, il montre ensuite que les Świerczek sont tous d'origine silésienne. Plusieurs branches se sont fixées au XIV-e siècle dans les provinces ruthènes de la Pologne et certaines d'entre elles ont changé d'armoiries.

L'origine de Julien Lubieniecki par **Louis Pierzchała.**

Corrigeant les informations de l'armorial de Boniecki et s'opposant à l'opinion que ce Lubieniecki, bien connue élévateur d'abeilles, aurait été d'origine ukrainienne, l'auteur prouve qu' il était un Polonais, fils de Grégoire et de Catherine Janicka, mariés en 1801.

La famille des Puchacz-Horodyski par le **Dr. Georges Pogonowski.**

Un document conservé dans les archives de la famille Pogonowski, fournit de nombreux détails généalogiques relatifs à une branche peu connue des Horodyski.

Un arbre généalogique de la famille Lach-Szyrma par le **Dr. Charles Górski.**

Ce tableau généalogique, dressé en 1803 et conservé jusqu'en 1929 dans les archives de la famille Orda, permet de suivre la lignée des Lach-Szyrma (armoiries: Dołęga) jusque vers le début du XVI-e siècle.

Miscellanea.-A propos des fonds polonais de la „Gratialregistratur" aux archives de Vienne, par **Emil Bielecki.**

Etant donné la difficulté de trouver, parmi ces 30.000 documents, ceux qui concernent la noblesse polonaise, il convient d'attendre la publication d'ensemble que prépare M. von Frank zu Döfering.

Les chevaliers de l'Ordre de Saint-Stanislas (1815-1830) par **St. Łoza.**

Suite de la liste alphabétique (voir les fascicules 5 et 8 de 1930, ainsi que les fascicules 2 et 5 de 1931).

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: Oskar Halecki.
Do komitetu redakcyjnego należą: Józef ks. Puzyna i Zygmunt Wdowiszewski.

Nakładem Oddziału Warsz. Polsk. Tow. Heraldycz. Druk Piotra Laskauera w Warszawie, Marjensztadt 8.